

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

BEŞİKDÜZÜ YÖRESİNDE GIDA AMAÇLI KULLANILAN BİTKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin UZUN YILMAZ

**HAZİRAN 2011
TRABZON**

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

BEŞİKDÜZÜ YÖRESİNDE GIDA AMAÇLI KULLANILAN BİTKİLER

Orman Müh. Yasemin UZUN YILMAZ

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
"ORMAN YÜKSEK MÜHENDİSİ"
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 28.04.2011
Tezin Savunma Tarihi : 01.06.2011**

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Zafer Cemal ÖZKAN

Trabzon 2011

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalında
Yasemin UZUN YILMAZ tarafından hazırlanan

BEŞİKDÜZÜ YÖRESİNDE GIDA AMAÇLI KULLANILAN BİTKİLER

başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 10 / 05 / 2011 gün ve 1404 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 01 / 06 / 2011 tarihinde yapılan sınavda

YÜKSEK LİSANS TEZİ

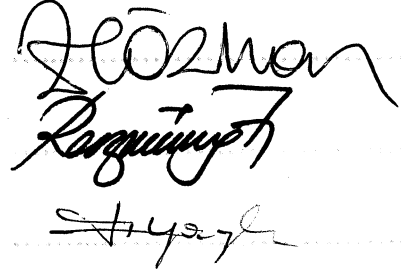
olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Prof. Dr. Zafer Cemal ÖZKAN

Üye : Prof. Dr. Salih TERZİOĞLU

Üye : Prof. Dr. Nurettin YAYLI

Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Beşikdüzü ilçesinin belirlenen köylerinin florasının ve gıda amacıyla kullanılan bitkilerin tespiti amacıyla yapılan “Beşikdüzü Yöresinde Gıda Amaçlı Kullanılan Bitkiler” adlı bu çalışma, K.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Yüksek Lisans Tezimin danışmanlığını üstlenerek, her aşamada değerli fikir ve katkılarıyla çalışmalarımı yönlendiren, Sayın Hocam Prof. Dr. Zafer Cemal ÖZKAN’a teşekkür ederim.

Değerli bilgilerinden yararlandığım Prof. Dr. Salih TERZİOĞLU’na teşekkür ederim.

Araştırma süresince yardımlarını esirgemeyip değerli bilgi ve katkılarını gördüğüm Yrd. Doç. Dr. Alper UZUN’a ve Yrd. Doç. Dr. Seyran PALABAŞ UZUN’a teşekkür ederim.

Araştırma sırasında her konuda bana yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Sefa AKBULUT’a teşekkür ederim.

Arazi çalışmalarımın başından sonuna kadar bana eşlik eden eşim Dr. Ali Alkan YILMAZ ve Orman Mühendisi Tülay KAYA’ ya özellikle teşekkür ederim.

Ayrıca maddi ve manevi desteklerinden dolayı aileme teşekkürlerimi sunarım.

Yasemin UZUN YILMAZ
Trabzon 2011

TEZ BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “BEŞİKDÜZÜ YÖRESİNDE GIDA AMAÇLI KULLANILAN BİTKİLER” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Prof. Dr. Zafer Cemal ÖZKAN‘ın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 01/06/2011

Yasemin UZUN YILMAZ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VI
SUMMARY	VII
ŞEKİLLER DİZİNİ	VIII
TABLolar DİZİNİ.....	IX
SEMBOLLER DİZİNİ	X
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Araştırma Alanının Genel Tanıtımı.....	2
1.2.1. Coğrafi Konum.....	2
1.2.2. Genel Toprak Yapısı	4
1.2.3. İklim	4
1.2.4. Bitki Coğrafyası Açısından Genel Durum	4
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR	5
2.1. Materyal.....	5
2.2. Yöntem	5
2.2.1. Bitki Örneklerinin Toplanması.....	5
2.2.2. Sistematik Dizin Oluşturulması	6
2.2.3. Gıda Amacıyla Kullanılan Taksonların Belirlenmesi	6
3. BULGULAR	7
3.1. Saptanan Taksonlar	7
3.2. Gıda Amacıyla Kullanılan Taksonlar.....	27
3.3. Saptanan Taksonların Sayısal ve Oransal Olarak Değerlendirilmesi.....	36
4. İRDELEME.....	58
5. SONUÇLAR	61
6. ÖNERİLER	63
7. KAYNAKLAR.....	64
ÖZGEÇMİŞ	

Yüksek Lisans

ÖZET

BEŞİKDÜZÜ YÖRESİNDE GIDA AMAÇLI KULLANILAN BİTKİLER

Yasemin UZUN YILMAZ

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Zafer Cemal ÖZKAN
2011, 67 Sayfa

Yapılan bu çalışmada Beşikdüzü İlçesi'ndeki 6 köy, 1 belde ve 1 mahallenin floristik içeriğinin saptanması ve gıda ürünü olarak kullanılan bitki taksonlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma alanı, bitki coğrafyası yönünden; Doğu Karadeniz Bölgesi'nde ve Avrupa-Sibirya Floristik Bölgesi'nin Kolşik sektöründe yer almaktadır. Bu araştırma alanında yapılan çalışma sonucunda, *Pteridophyta* ve *Spermatophyta* bölümlerine ilişkin 57 familya ve 124 cinse ait toplam 157 vasküler bitki taksonu saptanmıştır. Araştırma alanında saptanan 157 taksonun yöre halkı tarafından 33 âdetinin (% 21) gıda ürünü, 56 âdetinin (% 36) ise tıbbi bitki olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Gıda ürünü olarak kullanılan bitki taksonlarının yöresel isimleri, kullanılan organları ve kullanım şekilleri, tıbbi bitki olarak kullanılan bitki taksonlarının ise yaygın isimleri, kullanılan organları, kullanım alanları ve kullanım şekilleri belirlenerek, metin içinde verilmiştir. Araştırma alanında 52 (% 33,12) taksonun fitocoğrafik bölgesi belirlenebilmiştir. Bu taksonlardan 47 âdeti (% 29,93) Avrupa-Sibirya, 2 âdeti (% 1,27) İran-Turan ve 3 âdeti (% 1,91) Akdeniz elementidir. Ayrıca alanda 6 adet (% 3,82) kozmopolit ve 7 adet (% 4,46) egzotik takson saptanmıştır. Araştırma alanında 1 adet (% 0,64) nadir takson saptanmış ve bu bitkinin IUCN kategorilerine göre tehlike durumu belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etnobotanik, Yemeklik Bitki, Flora, Trabzon, Beşikdüzü

Master Thesis

SUMMARY

FOOD PLANTS IN THE VICINITY OF BEŞİKDÜZÜ

Yasemin UZUN YILMAZ

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Forest Engineering Graduate Program

Supervisor: Prof. Dr. Zafer Cemal ÖZKAN
2011, 67 Pages

In this study, it was aimed to investigate the floristic composition of six villages, one town and one district in Beşikdüzü and also to gather information about plant species which have traditionally usage as a food product. The study area is located in Colchis sector of Euxine province of the Euro-Siberian floristic area from phytogeographical point of view. A total of 157 vascular plant taxa related to 57 families and 124 genera were identified. It is found out that, 33 (21 %) of total taxa were used as a food plant, 56 (36 %) of total taxa were used as medicinal purposes. Local and common names of food and medicinal plants, their organs which are used and the type of usage were indicated in the text. Floristic regions of 52 (33.12 %) taxa were able to determined in the study area. 47 (29.93 %) of these are Euro-Siberian element, 2 (1.27 %) of these are Irano-Turanian element and 3 (1.91 %) of these are Mediterranean element. Also 6 cosmopolitan (3.82 %) and 7 alien (4.46 %) plants were determined in the area. Only one rare plant species was determined in the study area and it was classified according to IUCN threat categories.

Key Words: Ethnobotany, Plant species as food product, Flora, Trabzon, Beşikdüzü

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Araştırma alanının coğrafi konumu.....	3
Şekil 2. Araştırma alanında saptanan taksonların fitocoğrafik bölgelere oransal dağılımı.....	37
Şekil 3. Araştırma alanında saptanan taksonların familyalara göre oransal dağılımları.....	38
Şekil 4. Araştırma alanında gıda amacıyla kullanıldığı saptanan taksonların familyalara göre oransal dağılımları.....	39
Şekil 5. Araştırma alanında tıbbi bitki amacıyla kullanıldığı saptanan taksonların familyalara göre oransal dağılımları.....	40

TABLULAR DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Saptanan taksonların fitocoğrafik bölgelere göre sayısal ve oransal dağılımları.....	37
Tablo 2. Araştırma alanında saptanan taksonların familyalara göre sayısal ve oransal dağılımları	38
Tablo 3. Araştırma alanında gıda amacıyla kullanıldığı saptanan taksonların familyalara göre sayısal ve oransal dağılımları	39
Tablo 4. Araştırma alanında tıbbi bitki amacıyla kullanıldığı saptanan taksonların familyalara göre sayısal ve oransal dağılımları	40
Tablo 5. Gıda amacıyla kullanılan taksonlar	41
Tablo 6. Tıbbi bitki amacıyla kullanılan taksonlar	43
Tablo 7. Araştırma alanındaki fitocoğrafik bölge elementlerinin yakın bölgede yapılan çalışmayla karşılaştırılması.....	58
Tablo 8. Araştırma alanında en çok takson içeren familyaların sayısal ve oransal dağılımları.....	59
Tablo 9. Araştırma alanındaki gıda amacıyla kullanılan ve en çok takson içeren familyaların sayısal ve oransal dağılımları.....	59

SEMBOLLER DİZİNİ

Ele.	: Element
Euro-Sib.	: Euro-Siberian (Avrupa-Sibirya)
Eux.	: Euxine (Karadeniz)
Hyc.	: Hyrcano
Ir.-Tur.	: Irano-Turanian (İran-Turan)
IUCN	: International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources (Uluslararası Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği)
KATO	: Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Herbariumu
mah.	: Mahalle
Medit.	: Meditteranean (Akdeniz)
sp.(spp.)	: Tür
subsp.(ssp.)	: Alttür
var.	: Varyete
vd.	: Ve diğerleri
VU	: Vulnerable (Zarar Görebilir)
&	: Ve

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Ülkemizde pek çok yerde, aşırı ve düzensiz yararlanmalar sonucunda doğanın, özellikle ormanlık alanların dengesi bozulmakta ve biyolojik çeşitlilikte de azalma oluşmaktadır. Buna karşın, Türkiye, halen dünyanın sayılı ve zengin floristik merkezlerinden biri olarak bilinmektedir. 1960 yılına kadar ülkemizde doğal olarak yetişen 3.000–5.000 takson bilinirken, son 40 yılın araştırmalarına göre bu sayı günümüzde 11.000'lere yaklaşmıştır. Bu bakımdan Türkiye'nin otsu ve odunsu bitkiler bakımından zengin bir ülke olduğu söylenebilir (Yaltırık, 1988; Yaltırık ve Efe, 1996; Güner vd., 2000).

Her geçen gün artan flora sayımız, yapılacak flora çalışmalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Flora çalışmalarının zor, zaman alıcı ve vejetasyon süresine bağlı olması nedeni ile belirli alanlarda bu gibi araştırmaların yoğunlaştırılması gerekmektedir (Anşin, 1979).

Etnobotanik, geniş anlamda “evrim süreci içinde insan-bitki ilişkileri”dir. Dar anlamda ise “bir yörede yaşayan halkın çevresinde bulunan bitkilerden çeşitli gereksinimlerini karşılamak üzere yararlanma bilgisi ve o bitkiler üzerine etkileri” olarak özetlenebilir (Yıldırım, 2004).

Türk toplumu uzun yıllar kırsal bölgelerde yaşamasından dolayı, yabancı bitkilerle yakından ilgilenmiştir. Günümüzde toplum, yabancı bitkilerin bir bölümünden gıda, baharat, boyar madde veya hastalıkların tedavisinde yararlanmaktadır (Baytop, 1984).

Dünya’da 250-300.000 arasında, Türkiye’de ise 11000 civarında bitki türü bulunmaktadır. Dünyada gıda elde etmek için kullanılan türlerin sayısı ise 3000 civarındadır (Öztürk ve Özçelik, 1991).

Artan nüfus ve sanayileşme ile birlikte doğal kaynaklara duyulan ihtiyaç her geçen gün daha da artmakta ve insanları bu kaynaklardan yararlanma olanaklarını araştırmaya sevk etmektedir. Ülkemiz, Asya ve Avrupa kıtaları arasında geçiş konumunda olması, yeryüzü şekilleri ve farklı bitki yaşam alanlarını içermesi nedeni ile bu doğal kaynaklar ve özellikle bitkisel kaynaklar bakımından zengin bir floristik yapıya sahiptir (Çırpıcı, 1987; Davis, 1965-1988). Bu doğal kaynaklardan verimli ve sürekli olarak faydalanabilmek için

onların iyi tanınması ve potansiyellerin belirlenmesi faydalanmada atılacak ilk adımdır. Bitkisel kaynaklardan faydalanmada da öncelikle flora elemanlarının tanınması, floristik listelerinin oluşturulması ve kullanılabilir özelliklerinin saptanması gerekmektedir (Geray, 2002).

Doğal bitkilerin gıda ürünü olarak kullanılışı yalnız köylerde değil, büyük kentlerde de devam etmektedir. Bununla birlikte başta tropikal bölgeler olmak üzere, dünyanın her tarafında bitkilerin etnobotanik özellikleri araştırılmaya başlanmış olup, etnobotanikle ilgili yayınlar yapılmaktadır. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de son yıllarda etnobotanik çalışmalar yaygınlaşmıştır. Türkiye'deki gerek bölgesel gerekse il bazında yapılan çalışmalar ise hızla ilerlemektedir (Chamberlin, 1890; Wickens, 1990; Martin, 1995; Asimgil, 2003, Baytop, 1999; Buhner, 2001; Özer vd. , 2002; Yalçın, 1998; Yalçın, 2001; Abay ve Kılıç, 2001; Akçiçek ve Vural, 2003; Duran vd. , 2001; Elçi ve Erik, 2006; Ersoy, 2004; Ertuğ, 2002; Ezer ve Mumcu, 2006; Güler, 2004; Güler, 2006; Koca, 2003; Koçak, 1999; Korkut, 2006; Koyuncu, 2005; Mart, 2006; Özkan ve Karabaşa, 2006; Öztürk ve Dinç, 2005; Şimşek vd. , 2002).

1.2. Araştırma Alanının Genel Tanıtımı

1.2.1. Coğrafi Konum

Araştırma alanına konu olan Ambarlı Köyü, Aksaklı Köyü, Akkese Köyü, Resüllü Köyü, Sayvancık Köyü, Seyitahmet Köyü, Türkelli Beldesi ve Çeşmeönü Mahallesi Trabzon ili Beşikdüzü ilçe sınırları içerisinde yer almaktadır. Trabzon'un 45 km batı yakasının sınırı olan Beşikdüzü İlçesi; doğusunda Vakfıkebir İlçesi, batısında Giresun iline ait Eynesil ilçesi, kuzeyinde Karadeniz, güneyinde Şalpazarı ilçesi ve kısmen Tonya İlçesinin İskenderli Beldesi ile çevrilidir. İlçe merkezi deniz seviyesinden başlayıp 500 m'ye değin çıkmaktadır. İç kesimleri oldukça engebeli ve meyilli bir arazi yapısına sahiptir (URL-1).

Arazi yapısı nedeniyle köylerin yerleşim durumu dağınıktır. Köylerde mevcut evler birbirinden uzaktır. İlçe merkezine en uzak köy 20 kilometre, en yakın köy ise 4 kilometre'dir (URL-1).

Beşikdüzü ilçe merkezi ile Türkelli ve Yeşilköy Beldelerinde (Abdallı) Belediye teşkilatı mevcuttur. Beşikdüzü merkez belediyesine bağlı 7, Türkelli Beldesine bağlı 3 ve

Yeşilköy Beldesine bağlı 1 mahalle olmak üzere toplam 11 mahalle ve 25 köy mevcuttur. Beşikdüzü Belediyesi'ne bağlı olan köyler, Ağaçlı, Ambarlı, Bozlu, Dağlıca, Duygulu, Kalegüney, Resüllü, Şahmelik ve Zemberek köyleri; Türkelli Belediyesi'ne bağlı bulunan köyler, Akkese, Ardıçatak, Çakırlı, Denizli, Gürgenli, Korkuthan, Sayvancık ve Takazlı köyleri; Yeşilköy Belediyesi'ne bağlı olan köyler ise, Aksaklı, Bayırköy, Çıtlaklı, Dolanlı, Hünerli, Kutluca, Seyitahmet ve Yenicami köyleridir (URL-1).

Çalışma alanları Beşikdüzü İlçesi'ne bağlı aşağıda adları verilen 6 köy, 1 belde ve 1 mahalleden oluşmaktadır.

Ambarlı Köyü, Aksaklı Köyü, Akkese Köyü, Resüllü Köyü, Sayvancık Köyü, Seyitahmet Köyü, Türkelli Beldesi ve Çeşmeönü Mahallesi. Araştırma alanının coğrafi konumu Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Araştırma alanının coğrafi konumu

1.2.2. Genel Toprak Yapısı

Araştırma alanının da içinde bulunduğu Doğu Karadeniz Bölgesi toprakları, bölgede mevcut 8 büyük toprak grubu içinden “Podzolik Topraklar” grubu içinde yer almaktadır (Anonim, 1981).

Podzolik toprakların bölgede yer almasının nedeni, iklime bağlı olarak yağışların fazla olması ve topraklarda yıkanmanın daha fazla görülmesidir. Bu topraklarda pH oldukça düşüktür (Öztaş, 1980).

1.2.3. İklim

Araştırma alanı, Türkiye makroklima iklim tipleri bakımından Doğu Karadeniz İklim Bölgesi içerisinde bulunmaktadır. Bu iklim tipinin özelliği; kışları ılık, yazları sıcak ve çok yüksek yağışlara sahip olmasıdır (Anonim, 2001).

Her mevsimde yağış görülür. En sıcak ay ortalaması 22 derece, en soğuk ay ortalaması 6 derecedir. Nem oranı ise % 60-70 civarındadır (URL-1).

1.2.4. Bitki Coğrafyası Açısından Genel Durum

Araştırma Alanı, bitki coğrafyası yönünden Euro-Siberian (Avrupa– Sibirya) flora alanının Colchis (Kolşik) kesimi içerisinde kalmaktadır. Euro-Siberian flora alanı, Türkiye'nin tüm kuzey kesimlerini içermekte olup, doğuda Kafkasya'nın büyük bir bölümü ile Kırım ve Dobrudja Dağları'na değin uzanmaktadır. Avrupa-Sibirya flora bölgesi Türkiye'deki yayılışında Melet ırmağının doğusunda Colchis (Kolşik) sektör olarak ayrılmaktadır (Davis vd. , 1971).

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Materyal

Bu çalışmada materyali Beşikdüzü İlçesi'nden, herbaryum tekniklerine uygun olarak toplanmış ve kurutulmuş bitki örnekleri oluşturmaktadır. Bu amaçla 2009 Mart–Ekim, 2010 Nisan-Ağustos ayları arasında yöreye gidilmiş ve belirtilen yerleşim alanlarında flora ve etnobotanik ile ilgili çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Gıda ürünü ve tıbbi bitki olarak kullanıldığı tespit edilen bitki taksonlarının kullanılan organları ve kullanım şekilleri belirlenmiştir.

2.2. Yöntem

2.2.1. Bitki Örneklerinin Toplanması

Teşhisin tam ve doğru olması için örneklerde teşhis karakterlerinin bulunması gerekir. Toplanan örneklerin üzerinde çiçek, meyve, tomurcuk ve yaprak gibi önemli vejetatif ve generatif organların bulunmasına, özellikle otsu bitkilerde dip yaprak ile birlikte rizom, yumru gibi toprakaltı kısımlarının da alınmasına dikkat edilmelidir. Tatminkâr bir materyal, genç çiçek ve genç meyvelere sahip olan normal bir habitusta, fakat geniş bir popülasyondan alınan örneklerdir. Bu özellikler, türün tam hayat dönemlerini ve değişen özelliklerini verirler (Yaltırık ve Efe, 1989; Yaltırık ve Efe, 1996; Özer vd. , 1998). Bu olgudan hareketle, araziden toplanan bitkilerin sağlam, yapraklarının tam, çiçeklerinin açmış ve zarar görmemiş, meyvelerinin ve tohumlarının olgunlaşmış olmasına dikkat edilmiştir.

Her toplanan bitki örneğine ait etikete bitkinin toplandığı yer (şehir, köy, mahalli yer), habitat (orman, çayırılık, bataklık), toplama tarihi, toplayanın adı ve yükselti yazılmıştır (Akman ve Ketenoğlu, 1987).

2.2.2. Sistematik Dizinin Oluşturulması

Kurutulan bitki örneklerinin teşhisinde temel kaynak ‘Flora of Turkey and the East Aegean Islands’ (Davis, 1965-85; Davis vd. , 1988; Güner vd. , 2000) adlı eser olmakla birlikte, resimli bitki atlaslarından (Bonnier, 1912-1934; Fitter ve Blamey, 2000; Phillips, 1994; Clapham, Tutin ve Warburg, 1965; Hegi, Merxmüller ve Reisiğl, 1977; Lanzara, Pizzetti ve Schuler, 1997; Wright, 1992; Godet, 1991; Polunin, 1981; Polunin, 1969), çeşitli bitki klavuzlarından (Baytop, 1998; Harrington, 1957; Davis ve Cullen, 1989) ve KATO Herbaryumundaki bitki örneklerinden yararlanılmıştır.

Floristik listenin ortaya konması amacıyla saptanan taksonların birçok özelliklerini içeren bir sistematığın yapılması, yörede yapılacak her türlü araştırmaya yararlı olacağından gerekli görülmüştür (Anşin, 1980). Bu amaçla, saptanan taksonlara ilişkin kategoriler, sistematik liste halinde verilirken, *Pteridophyta* bölümüne ait taksonlar Parris ve Fraser-Jenkins (1980)’e göre, *Spermatophyta* bölümünün *Gymnospermae* alt bölümüne ait taksonlar Davis (1965-85)’e ve *Angiospermae* alt bölümüne ait taksonlar familya bazında Cronquist (1988)’e göre, cins ve tür bazında ise Davis (1965-85) yöntemine göre listelenmiştir.

Listelenen bu taksonların buldukları yöre, habitat, yükselti, toplama tarihi, bilinenlerin fitocoğrafik bölgeleri, KATO numarası ve egzotik taksonlar belirtilmiştir. Familya, cins, tür ve tür altı kategoriler listede kolaylık sağlanması amacıyla sıra ile numaralandırılmıştır.

2.2.3. Gıda Amacıyla Kullanılan Taksonların Belirlenmesi

Çalışma alanında yaşayan genellikle orta yaş üstü kişilerle birebir görüşülerek gıda amacıyla ve tıbbi olarak kullanılan bitkiler, bu bitkilerin kullanılan organları ve kullanım şekilleri tespit edilmiştir. Yörede kullanıldığı tespit edilen bu bitki taksonları köylüler eşliğinde alandan toplanmıştır. Daha sonra uygun teknikler kullanılarak kurutulmuş ve teşhisleri yapılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Saptanan Taksonlar

PTERIDOPHYTA

I. *Equisetales*

1. *DENNSTAEDTIACEAE*

1. *Pteridium* Scop.

1. *P. aquilinum* (L.) Kuhn. : Eğrelti

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 60 m, 29.07.2009; Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, 80 m, 25.04.2010, 18795.

2. *ASPLENIACEAE*

2. *Asplenium* L.

2. *A. adiantum-nigrum* L. : Baldırıkara

Seyitahmet Köyü, orman altı, 270 m, 15.08.2009, 18796.

3. *A. scolopendrium* L.

Akkese Köyü yöresi, çayırılık alanlar, 150 m, 10.06.2010.

3. *ASPIDIACEAE*

3. *Polystichum* Adanson

4. *P. setiferum*

Sayvancık Köyü yöresi, fındıklıklar, 70 m, 02.05.2010, 18797.

4. *PTERIDACEAE*

4. *Pteris* L.

5. *P. cretica* L.

Akkese Köyü yöresi, yol kenarları, 120 m, 10.06.2010.

5. *BLECHNACEAE*

5. *Blechnum* L.

6. *B. spicant* (L.) Roth.

Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, 70 m, 15.08.2009, 18798.

SPERMATOPHYTA
GYMNOSPERMAE

6. *PINACEAE*

6. *Picea* Dietr. : Ladin

7. *P. orientalis* (L.) Link : Doğu Ladini

Ambarlı Köyü yöresi, saf ya da yapraklı türlerle birlikte, 360 m, 16.08.2009.

Euxine element.

ANGIOSPERMAE

A. *MAGNOLIATAE*

I. *Magnoliidae*

I.1. *Ranunculales*

7. *RANUNCULACEAE*

7. *Helleborus* L.

8. *H. orientalis* Lam.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 70 m, 15.03.2009.

Euxine element.

8. *Clematis* L. : Orman Asması

9. *C. vitalba* L.

Sayvancık Köyü yöresi, çalılıklar, 50 m, 02.08.2009, 18799.

9. *Ranunculus* L. : Dügün Çiçeği

10. *Ranunculus* sp.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 140 m, 02.05.2010.

11. *R. polyanthemos* L.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 100 m, 25.04.2010, 18800.

12. *R. constantinopolitanus* (DC.) d'Urv.

Çeşmeönü mah., açıklık alanlar, 90 m, 15.08.2009.

II. *Hamamelidae*

II.1. *Hamamelidales*

8. *PLATANACEAE*

10. *Platanus* L. : Çınar

13. *P. orientalis* L. : Doğu Çınarı

Ambarlı Köyü yöresi, dere kenarı, orman içi, 360 m, 16.08.2009.

II.2. *Urticales*

9. *MORACEAE*11. *Morus* L.14. *M. alba* L. (Beyaz Dut)

Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, 80 m, 25.04.2010.

Egzotik.

12. *Ficus* L. : İncir15. *F. carica* L. subsp. *carica*

Seyitahmet Köyü yöresi, yol kenarları, 100 m, 02.05.2010.

10. *URTICACEAE*13. *Urtica* L. : Isırgan16. *U. dioica* L. : Acı Isırgan, Büyük Isırgan Otu

Çeşmeönü mah., yol kenarı, 90 m, 25.04.2010; Seyitahmet Köyü yöresi, orman içi açıklık, 150 m, 02.05.2010, 18801.

Euro-Siberian element.

II.3. *Juglandales*11. *JUGLANDACEAE*14. *Juglans* L. : Ceviz17. *J. regia* L. : Adi Ceviz

Çeşmeönü mah., dere içleri, 100 m, 25.04.2010.

II.4. *Fagales*12. *FAGACEAE*15. *Fagus* L. : Kayın18. *F. orientalis* Lipsky : Doğu Kayını

Türkelli Beldesi, karışık, yapraklı ormanlar, 150 m, 10.06.2010.

Euro-Siberian element.

16. *Castanea* Miller : Kestane19. *C. sativa* Miller : Anadolu Kestanesi

Çeşmeönü mah., yapraklı ormanlar, 100 m, 15.08.2009.

Euro-Siberian element.

17. *Quercus* L. : Meşe20. *Q. petraea* (Mattuschka) Liebl. subsp. *iberica* (Steven ex Bieb.) Krassiln. :

Sapsız Meşe

Türkelli Beldesi, yapraklı ormanlar, 150 m, 02.05.2010.

13. *BETULACEAE*18. *Carpinus* L. : Gürgen21. *C. betulus* L. : Adi Gürgen

Çeşmeönü mah., yapraklı ormanlar, 150 m, 15.08.2009; Türkelli Beldesi, Ladin ve Fındık ile birlikte, 200 m, 10.06.2010.

Euro-Siberian element.

22. *C. orientalis* Miller : Doğu Gürgeni

Çeşmeönü mah., yapraklı ormanlar, 180 m, 15.08.2009; Türkelli Beldesi, yapraklı ormanlar, 200 m, 10.06.2010.

19. *Corylus* L. : Fındık23. *C. avellana* L. var. *avellana* : Adi Fındık

Türkelli Beldesi, araştırma alanında tüm yörelerde yaygın, 120 m, 02.05.2010.

Euro-Siberian element.

20. *Alnus* Miller : Kızılağaç24. *A. glutinosa* (L.) Gaertner subsp. *barbata* (C.A.Meyer) Yalt. : Sakallı Kızılağaç

Ambarlı Köyü yöresi, nemli dere kenarları, 350 m, 16.08.2009.

Euxine element.

III. *Caryophyllidae*III.1. *Caryophyllales*14. *PHYTOLACCACEAE*21. *Phytolacca* L.25. *P. americana* L.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 170 m, 29.07.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, fındıklıklar, 290 m, 15.08.2009, 18802.

Egzotik.

15. *CHENOPODIACEAE*22. *Chenopodium* L. : Sirken26. *C. album* L. subsp. *album* var. *album* : Tel Pancarı

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 170 m, 02.08.2009, 18803.

16. *AMARANTHACEAE*23. *Amaranthus* L.27. *Amaranthus* sp.

Ambarlı Köyü yöresi, fındıklıklar, 320 m, 16.08.2009, 18804.

17. *CARYOPHYLLACEAE*24. *Stellaria* L. : Kuş Otu28. *S. media* (L.) Vill. subsp. *media*

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 90 m, 25.04.2010; Sayvancık Köyü yöresi, fındıklıklar, 70 m, 02.05.2010, 18805.

25. *Dianthus* L. : Karanfil29. *Dianthus* sp.

Akkese Köyü yöresi, yol kenarı, 220 m, 05.06.2010, 18806.

26. *Silene* L. : Salkım Çiçeği, Nakıl Çiçeği30. *S. compacta* Fischer

Sayvancık Köyü yöresi, orman içleri, yol kenarları, 150 m, 02.08.2009; Çeşmeönü mah., yol kenarları, 100 m, 15.08.2009, 18807.

31. *S. alba* (Miller) Krause

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 140 m, 02.05.2010, 18808.

32. *S. gallica* L.

Aksaklı köyü yöresi, çayırılık alanlar, 230 m, 10.06.2010, 18809.

Kozmopolit.

III.2. *Polygonales*18. *POLYGONACEAE*27. *Polygonum* L. : Çoban Değneği33. *P. persicaria* L. : Söğüt Otu

Ambarlı Köyü yöresi, nemli, sulak alanlar, 320 m, 16.08.2009, 18810.

28. *Rumex* L. : Kuzu Kulağı34. *R. acetosella* L. : Küçük Kuzu Kulağı

Çeşmeönü mah., orman içi açıklıklar, nemli, sulak alanlar, 80 m, 15.08.2009.

Kozmopolit.

35. *R. crispus* L.

Çeşmeönü mah., orman içi açıklıklar, 90 m, 25.04.2010, 18811.

36. *R. pulcher* L.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 90 m, 25.04.2010; Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 50 m, 02.05.2010, 18812.

IV. *Dilleniidae*IV.1. *Theales*

19. *CLUSIACEAE (GUTTIFERAE)*29. *Hypericum* L. : Sarı Kantaron, Koyun Kıran, Binbirdelik Otu37. *H. orientale* L.

Çeşmeönü mah., kayalık, taşlık alanlarda, 120 m, 15.08.2009, 18813.

38. *H. perforatum* L.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, açık alanlar, 90 m, 15.08.2009; Aksaklı Köyü yöresi, açık alanlar, 250 m, 05.06.2010, 18814.

IV.2. *Malvales*20. *TILIACEAE*30. *Tilia* L. : Ihlamur39. *T. rubra* DC. subsp. *caucasica* (Rupr.) V. Engler : Kafkas Ihlamuru

Akkese Köyü yöresi, orman içleri, 200 m, 05.06.2010.

Euxine element.

21. *MALVACEAE*31. *Malva* L. : Ebe Gümece40. *M. neglecta* Wallr.

Seyitahmet Köyü yöresi, nemli çayırlarda, 200 m, 02.08.2009.

IV.3. *Violales*22. *CISTACEAE*32. *Cistus* L.41. *C. creticus* L. (Tüylü Laden)

Aksaklı Köyü yöresi, yol kenarları, 230 m, 05.05.2010, 18815.

Mediterranean.

23. *VIOLACEAE*33. *Viola* L. : Menekşe42. *V. odorata* L. : Kokulu Menekşe

Çeşmeönü mah., yol şevleri, 100 m, 15.08.2009.

43. *V. sieheana* Becker

Çeşmeönü mah., açıklık alanlar, 95 m, 15.08.2009, 18816.

IV.4. *Salicales*24. *SALICACEAE*34. *Salix* L. : Söğüt44. *S. alba* L. : Ak Söğüt

Türkelli Beldesi, dere kenarı, 150 m, 02.05.2010.

Euro-Siberian element.

35. *Populus* L. Kavak

45. *P. tremula* L. Titrek Kavak

Ambarlı Köyü yöresi, orman içleri, 350 m, 29.07.2009.

Euro-Siberian element.

IV.5. *Capparales*

25. *BRASSICACEAE (CRUCIFERAE)*

36. *Raphanus* L.

46. *R. raphanistrum* L. (Yabani Turp)

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 60 m, 29.07.2009, 18817.

37. *Capsella* Medik. : Çoban Çantası

47. *C. bursa-pastoris* (L.) Medik. : Kuşkuş Otu

Ambarlı Köyü yöresi, yol kenarları, 300 m, 16.08.2009.

Kozmopolit

38. *Nasturtium* R.Br.

48. *N. officinale* R.Br. : Su Teresi

Türkelli Beldesi, sulak alanlar, gölgeli alanlar, 120 m, 02.05.2010, 18818.

IV.6. *Ericales*

26. *ERICACEAE*

39. *Rhododendron* L. : Ormangülü

49. *R. luteum* Sweet : Sarı Çiçekli Ormangülü

Seyitahmet Köyü yöresi, orman içleri, yol kenarları, 250 m, 02.05.2010, 18819.

Euxine element.

50. *R. ponticum* L. subsp. *ponticum* var. *ponticum* : Mor Çiçekli Ormangülü

Aksaklı Köyü yöresi, orman içleri, 230 m, 05.06.2010, 18820.

Euxine element.

IV.7. *Ebenales*

27. *EBENACEAE*

40. *Diospyros* L.

51. *D. lotus* L. (Kara Hurma, Laz Hurması)

Aksaklı Köyü yöresi, fındıklıklar, 250 m, 05.06.2010.

52. *D. kaki* L. (Trabzon Hurması)

Çeşmeönü mah., tarla kenarları. 150 m, 25.04.2010.

IV.8. *Primulales*

28. *PRIMULACEAE*

41. *Primula* L. : Çuha Çiçeği

53. *P. vulgaris* Huds. subsp. *vulgaris*

Çeşmeönü mah., açık alanlar, çalılıklar, 105 m, 15.08.2009, 18821.

Euro-Siberian element.

42. *Lysimachia* L.

54. *L. vulgaris* L.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 60 m, 02.08.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, yol kenarları, 270 m, 15.08.2009, 18822.

43. *Anagallis* L. : Fare Kulağı

55. *A. arvensis* L.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 50 m, 02.08.2009, 18823.

V. *Rosidae*

V.1. *Rosales*

29. *SAXIFRAGACEAE*

44. *Saxifraga* L.

56. *S. cymbalaria* L. var. *cymbalaria* : Taşkırın Otu

Türkelli Beldesi, ıslak, taşlık ve kayalık alanlar, 120 m, 02.05.2010, 18824.

30. *ROSACEAE*

45. *Laurocerasus* Duhamel : Karayemiş

57. *L. officinalis* Roemer

Çeşmeönü mah., orman altı, yol kenarları, 100 m, 25.04.2010.

46. *Rubus* L. : Böğürtlen

58. *R. idaeus* L. : Ahududu

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 150 m, 02.08.2009; Ambarlı Köyü yöresi, yol kenarları, 350 m, 16.08.2009; Aksaklı Köyü yöresi, yol kenarları, 240 m, 07.06.2010, 18825.

59. *R. hirtus* Waldst. & Kit.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 100 m, 25.04.2010, 18826.

Euro-Siberian element.

47. *Potentilla* L. : Beşparmak Otu

60. *P. reptans* L.

Seyitahmet Köyü yöresi, nemli, ıslak alanlar, 280 m, 15.08.2009, 18827.

48. *Fragaria* L. : Çilek

61. *F. vesca* L. : Yaban Orman Çileği

Çeşmeönü mah., orman altı, 100 m, 15.08.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, fındıklıklar, 280m, 16.08.2009; Sayvancık Köyü yöresi, fındıklıklar, 40 m, 02.05.2010, 18828.

49. *Geum* L.

62. *G. urbanum* L. : Su Karanfile

Aksaklı Köyü yöresi, orman içi açıklık, gölgeli alanlar, 250 m, 07.06.2010, 18829.

Euro-Siberian element.

50. *Agrimonia* L.

63. *A. eupatoria* L.

Seyitahmet Köyü yöresi, fındıklıklar, 280 m, 15.08.2009; Sayvancık Köyü yöresi, açıklık alanlar, 70 m, 16.08.2009, 18830.

51. *Rosa* L. : Gül

64. *R. canina* L. : Kuşburnu, Yabani Gül

Ambarlı Köyü yöresi, çalılıklar, açık alanlar, 350 m, 16.08.2009.

52. *Malus* Miller : Elma

65. *M. sylvestris* Miller subsp. *orientalis* (A. Uglitzkich) Browicz var.
orientalis

Türkelli Beldesi, orman içi, 140 m, 02.05.2010.

V.2. *Fabales*

31. *FABACEAE* (*LEGUMINOSAE*)

53. *Robinia* L.

66. *R. pseudoacacia* L. : Beyaz Çiçekli Yalancı Akasya

Türkelli Beldesi, güneşli yamaçlar, 120 m, 02.05.2010.

Egzotik.

54. *Vicia* L. : Fiğ

67. *V. villosa* Roth. subsp. *villosa*

Seyitahmet Köyü yöresi, yol kenarları, açıklıklar, 230 m, 02.08.2009, 18831.

68. *V. sativa* L. subsp. *nigra* (L) Ehrn var. *nigra*

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, açıklıklar, 80 m, 02.05.2010, 18832.

55. *Trifolium* L. : Üçgül

69. *T. repens* L. var. *repens*

Çeşmeönü mah., açıklıklar, 110 m, 15.08.2009, 18833.

70. *T. pratense* L. var. *pratense*

Sayvancık Köyü yöresi, açıklıklar, 50 m, 29.07.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, açıklıklar, çayırılık alanlar, 280 m, 02.08.2009; Aksaklı Köyü yöresi, açıklıklar, çayırılık alanlar, 230 m, 05.06.2010, 18834.

56. *Melilotus* L.

71. *M. officinalis* (L.) Desr. : Sarı Taş Yoncası, Kokulu Yonca

Çeşmeönü mah., açıklıklar, 100 m, 25.04.2010, 18835.

57. *Medicago* L. : Yonca

72. *M. lupulina* L.

Sayvancık Köyü yöresi, çayırılık alanlar, 50 m, 02.05.2010, 18836.

73. *M. arabica* (L.) Huds.

Seyitahmet köyü yöresi, çayırılık alanlar, 230 m, 02.08.2009, 18837.

58. *Dorycnium* Miller

74. *D. graecum* (L.) Ser.

Aksaklı Köyü yöresi, yol şevleri, çalılıklar, 250 m, 10.06.2010, 18838.

Euxine element.

59. *Lotus* L. : Gazal Boynuzu

75. *L. angustissimus* L.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 80 m, 25.04.2010; Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 60 m, 02.05.2010, 18839.

60. *Coronilla* L. : Sarı Taç Otu

76. *C. varia* L. subsp. *varia*

Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, kayalık alanlar, 80 m, 15.08.2009, 18840.

61. *Ornithopus* L.

77. *O. compressus* L.

Akkese Köyü yöresi, yol kenarları, 90 m, 10.06.2010, 18841.

Mediterranean.

V.3. *Myrtales*

32. *LYTHRACEAE*

62. *Lythrum* L.78. *L. salicaria* L.

Sayvancık Köyü yöresi, dere kenarları, 60 m, 29.07.2009, 18842.

Euro-Siberian element.

33. *ONAGRACEAE*63. *Circaea* L. : Büyücü Otu79. *C. alpina* L.

Seyitahmet Köyü yöresi, yol kenarları, fındıklıklar, 280 m, 29.07.2009, 18843.

V.4. *Euphorbiales*34. *EUPHORBIACEAE*64. *Mercurialis* L.80. *M. annua* L. : Yer Fesleğeni

Çeşmeönü mah., nemli alanlar, 95 m, 15.08.2009, 18844.

65. *Euphorbia* L. : Sütleğen81. *Euphorbia* sp.

Akkese Köyü yöresi, yol kenarları, 200 m, 10.06.2010, 18845.

82. *E. stricta* L.

Sayvancık Köyü yöresi, fındıklıklar, 70 m, 29.07.2009, 18846.

Euro-Siberian element.

83. *E. peplus* L. var. *peplus*Seyitahmet Köyü yöresi, tarla kenarları, orman kenarları, 240 m, 02.08.2009;
Ambarlı Köyü yöresi, dere kenarları, fındıklıklar, 320 m, 16.08.2009, 18847.84. *E. falcata* L. subsp. *falcata* var. *falcata*

Akkese Köyü yöresi, tarla kenarları, orman kenarları, 120 m, 10.06.2010, 18848.

V.5. *Sapindales*35. *SIMAROUBACEAE*66. *Ailanthus* Desf.85. *A. altissima* (Miller) (Kokar Ağaç)

Türkelli Beldesi, yol kenarları, 150 m, 02.05.2010.

Egzotik.

V.6. *Geraniales*36. *GERANIACEAE*67. *Geranium* L. : Turna Gagası

86. *G. robertianum* L.

Sayvancık Köyü yöresi, taşlık alanlar, yol kenarları, 140 m, 02.05.2010, 18849.

87. *G. sanguineum* L.

Sayvancık Köyü yöresi, fındıklıklar, 70 m, 29.07.2009, 18850.

Euro-Siberian element.

V.7. Apiales (*Umbellales*)

37. ARALIACEAE

68. *Hedera* L. : Duvar Sarmaşığı

88. *H. helix* L.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, kayalıklar, 80 m, 15.08.2009, 18851.

38. APIACEAE (*UMBELLIFERAE*)

69. *Sanicula* L.

89. *S. europaea* L. : Deve Kulağı

Sayvancık Köyü yöresi, fındıklıklar, 70 m, 02.05.2010, 18852.

Euro-Siberian element.

70. *Petroselinum* Hill

90. *P. crispum* (Miller.) A.W.Hill. : Maydanoz

Türkelli Beldesi, yol kenarları, 120 m, 02.05.2010.

71. *Daucus* L. : Havuç

91. *D. carota* L. subsp. *carota*

Seyitahmet Köyü yöresi, tarla kenarları, 280 m, 15.08.2009, 18853.

VI. Asteridae

VI.1. *Gentianales*

39. APOCYNACEAE

72. *Vinca* L. : Cezayir Menekşesi

92. *V. minor* L.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, açıklık alanlar, 190 m, 02.05.2010; Akkese Köyü yöresi, açıklık alanlar, 130 m, 10.06.2010, 18854.

VI.2. *Solanales* (*Polemoniales*)

40. SOLANACEAE

73. *Solanum* L.

93. *S. nigrum* L. subsp. *nigrum* : Siyah Meyveli İt Üzümü

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, çayırlik alanlar, 60 m, 29.07.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, yol kenarları, çayırlik alanlar, 180 m, 02.08.2009, 18855.

Kozmopolit

94. *S. dulcamara* L.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, çimenlik alanlar, 150 m, 29.07.2009, 18856.

Euro-Siberian element.

74. *Physalis* L.

95. *P. alkekengi* L. : Güvey Feneri

Ambarlı Köyü yöresi, dere kenarları, 340 m, 16.08.2009, 18857.

75. *Datura* L.

96. *D. stramonium* L.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 60 m, 29.07.2009, 18858.

Kozmopolit.

41. *CONVOLVULACEAE*

76. *Calystegia* R.Br. : Deniz Sarmaşığı

97. *C. silvatica* (Kit.) Griseb.

Aksaklı Köyü yöresi, yol kenarları, tarla kenarları, 220 m, 05.06.2010, 18859.

VI.3. *Lamiales*

42. *BORAGINACEAE*

77. *Myosotis* L. : Unutmabeni Çiçeği, Boncuk Otu

98. *M. lazica* M. Popov.

Sayvancık Köyü yöresi, orman içleri, nemli alanlar, 80 m, 02.05.2010, 18860.

Euxine element, Nahir, VU.

99. *M. laxa* Lehm. subsp. *caespitosa* (C. F. Schultz) Hyl. ex Nordh.

Türkelli Beldesi, yol kenarları, 120 m, 02.05.2010, 18861.

100. *M. sparsiflora* Mikan ex Pohl.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, çayırlik alanlar, 80 m, 29.07.2009, 18862.

Euro-Siberian element.

78. *Symphytum* L.

101. *S. ibericum* Steven

Çeşmeönü mah., çayırlik alanlar, 90 m, 15.08.2009; Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 190 m, 02.05.2010, 18863.

Euxine element.

79. *Trachystemon* D.Don. : Galdirik, Hodan

102. *T. orientalis* (L.) G. Don.

Seyitahmet Köyü yöresi, yol kenarları, çayırılık alanlar, 270 m, 15.08.2009; Akkese Köyü yöresi, çayırılık alanlar, 120 m, 10.06.2010, 18864.

Euxine element.

43. *VERBENACEAE*

80. *Verbena* Ruiz.

103. *V. officinalis* L.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 50 m, 29.07.2009, 18865.

44. *LAMIACEAE (LABIATAE)*

81. *Ajuga* L. : Mayasıl Otu

104. *A. genevensis* L.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 80 m, 25.04.2010, 18866.

Euro-Siberian element.

82. *Lamium* L. : Ballıbaba

105. *Lamium* sp

Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, 100 m, 15.08.2009, 18867.

106. *L. purpureum* L. var. *purpureum*

Çeşmeönü mah., tarla kenarları, yol kenarları, 100 m, .25.04.2010; Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 140 m, 02.05.2010, 18868.

Euro-Siberian element.

83. *Galeopsis* L.

107. *G. ladanum* L.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 100 m, 29.07.2009, 18869.

Euro-Siberian element.

84. *Stachys* L. : Karabaş

108. *S. sylvatica* L.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 90 m, 15.08.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, nemli alanlar, 270 m, 16.08.2009, 18870.

Euro-Siberian element.

85. *Prunella* L.

109. *P. vulgaris* L. : Erik Otu

Sayvancık Köyü yöresi, orman içi açıklık, çayırılık alanlar, 60 m, 02.08.2009;
Seyitahmet Köyü yöresi, fındıklıklar, 280 m, 15.08.2009, 18871.

Euro-Siberian element.

86. *Calamintha* Miller : Tıbbi Misk Otu

110. *C. grandiflora* (L.) Moench

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 100 m, 02.05.2010, 18872.

Euro-Siberian element.

111. *C. nepeta* (L.) Savi subsp. *glandulosa* (Req.) P. W. Ball

Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, 70 m, 15.08.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, orman içi açıklık, çayırılık alanlar, 270 m, 16.08.2009, 18873.

87. *Mentha* L. : Nane

112. *M. pulegium* L.

Sayvancık Köyü yöresi, nemli alanlar, 60 m, 02.08.2009.

88. *Salvia* L. : Adaçayı

113. *S. forskahlei* L.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 100 m, 02.08.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, çimenlikler, açıklıklar, 280 m, 15.08.2009; Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 60 m, 16.08.2009, 18874.

Euxine element.

114. *S. verticillata* L.

Ambarlı Köyü yöresi, fındıklıklar, dere kenarları, 320 m, 16.08.2009, 18875.

VI.4. *Plantaginales*

45. *PLANTAGINACEAE*

89. *Plantago* L. : Sınır Otu

115. *P. major* L.

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 60 m, 02.08.2009, 18876.

116. *P. lanceolata* L.

Çeşmeönü mah., dere yatağı, sulak alanlar, 80 m, 25.04.2010, 18877.

VI.5. *Scrophulariales*

46. *SCROPHULARIACEAE*

90. *Scrophularia* L. : Sıraca Otu

117. *S. scopolii* Hoppe ex Pers. var. *adenocalyx* Somm. & Lev.

Çeşmeönü mah., açıklık alanlar, 90 m, 15.08.2009.

Euxine element.

91. *Veronica* L. : Yavşan Otu

118. *V. persica* Poiret

Çeşmeönü mah., yol kenarları, açık alanlar, 90 m, 15.08.2009; Sayvancık Köyü yöresi, tarla kenarları, 70 m, 02.05.2010, 18878.

119. *V. peduncularis* Bieb.

Seyitahmet Köyü yöresi, kayalık alanlar, 250 m, 02.05.2010.

Euxine element.

VI.6. *Campanulales*

47. *CAMPANULACEAE*

92. *Campanula* L. : Çan Çiçeği

120. *C. rapunculoides* L. subsp. *rapunculoides*

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 100 m, 15.08.2009; Ambarlı Köyü yöresi, açıklık alanlar, 340 m, 16.08.2009, 18879.

Euro-Siberian element.

121. *C. rapunculus* L. var. *rapunculus*

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 130 m, 02.08.2009; Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, 90 m, 15.08.2009; Akkese Köyü yöresi, çayırılık alanlar, 230 m, 10.06.2010, 18880.

VI.7. *Rubiales*

48. *RUBIACEAE*

93. *Asperula* L.

122. *A. involucrata* Wehlenb.

Seyitahmet Köyü yöresi, orman içleri, 250 m, 02.08.2009, 18881.

Euxine element.

VI.8. *Dipsacales*

49. *CAPRIFOLIACEAE*

94. *Sambucus* L. : Mürver

123. *S. ebulus* L. : Otsu Mürver

Seyitahmet Köyü yöresi, açıklık alanlar, yol kenarları, 270 m, 15.08.2009, 18882.

Euro-Siberian element.

124. *S. nigra* L. : Siyah Mürver

Ambarlı Köyü yöresi, Ladin ormanı altı, 360 m, 16.08.2009.

Euro-Siberian element.

50. *DIPSACACEAE*

95. *Scabiosa* L. : Uyuz Otu

125. *S. columbaria* L. subsp. *columbaria* var. *intermedia*

Çeşmeönü mah., orman kenarları, yol kenarları, taşlıklı alanlar, 40 m, 15.08.2009, 18883.

VI.9. *Asterales*

51. *ASTERACEAE (COMPOSITAE)*

96. *Inula* L. : Andız Otu

126. *I. conyzae* (Griess.) Meikle

Ambarlı Köyü yöresi, fındıklıklar, 320 m, 16.08.2009, 18884.

Euro-Siberian element.

97. *Bellis* L.

127. *B. perennis* L. : Koyungözü Papatya

Çeşmeönü mah., araştırma alanında tüm yörelerde yaygın, 100 m, 15.08.2009, 18885.

Euro-Siberian element.

98. *Doronicum* L. : Kaplan Otu

128. *D. balansae* Cavill.

Akkese Köyü yöresi, yol kenarları, 210 m, 10.06.2010.

Euxine element.

99. *Senecio* L. : Kanarya Otu

129. *S. vulgaris* L.

Çeşmeönü mah., tarım alanları, yol kenarları, 90 m, 15.08.2009, 18886.

100. *Eupatorium* L.

130. *E. cannabinum* L. (Koyun Pıtrağı)

Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 60 m, 02.08.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, fındıklıklar, 290 m, 15.08.2009, 18887.

Euro-Siberian element.

101. *Anthemis* L. : Papatya

131. *Anthemis* sp.

Sayvancık Köyü yöresi, çayırılık alanlar, 50 m, 02.05.2010, 18888.

102. *Tanacetum* L. (Emend. Briq.)

132. *Tanacetum* sp.
Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 70 m, 02.08.2009, 18889.
103. *Arctium* L.
133. *A. minus* (Hill.) Bernh. subsp. *minus*
Seyitahmet Köyü yöresi, fındıklıklar, 290 m, 15.08.2009, 18890.
104. *Centaurea* L. : Peygamber Çiçeği
134. *C. jacea* L.
Sayvancık Köyü yöresi, yol şevleri, yol kenarları, 60 m, 02.05.2010, 18891.
Euro-Siberian element.
105. *Cichorium* L.
135. *C. intybus* L. : Hindiba
Ambarlı Köyü yöresi, yol kenarları, boş alanlar, 320 m, 16.08.2009.
Kozmopolit.
106. *Leontodon* L. : Aslandışı
136. *L. hispidus* L. var. *hispidus*
Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 50 m, 29.07.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, yol kenarları, fındıklıklar, 280 m, 16.08.2009; Çeşmeönü mah., yol kenarları, 100 m, 25.04.2010, 18892.
137. *L. hispidus* L. var. *glabratus* (W. Kooch) Bisch
Çeşmeönü mah., yol kenarları, kayalık alanlar, 110 m, 25.04.2010, 18893.
Euro-Siberian element.
107. *Sonchus* L. : Eşek Marulu, Kuzu Gevreği
138. *S. asper* (L.) Hill. subsp. *glaucescens* (Jordan) Ball.
Çeşmeönü mah., açık alanlar, yol kenarları, 100 m, 25.04.2010, 18894.
108. *Lapsana* L.
139. *L. communis* L. subsp. *intermedia* (Bieb.) Hayek
Çeşmeönü mah., açık alanlar, 95 m, 15.08.2009; Sayvancık Köyü yöresi, yol kenarları, 50 m, 02.08.2009; Seyitahmet Köyü yöresi, açık alanlar, 280 m, 02.08.2009, 18895.
109. *Taraxacum* Wiggers : Karahindiba
140. *Taraxacum* sp.
Sayvancık Köyü yöresi, çayırılık alanlar, yol kenarları, 50 m, 02.08.2009; Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, 80 m, 15.08.2009, 18896.

141. *T. kurdiciforme* G. Hagl.

Çeşmeönü mah., yol kenarları, 90 m, 25.04.2010, 18897.

Irano-Turanian element.

B. *LILIATAE*

I. *Arecidae*

I.1. *Arales*

52. *ARACEAE*

110. *Arum* L. : Yılan Yastığı

142. *A. maculatum* L.

Çeşmeönü mah., orman altı, 80 m, 02.05.2010.

II. *Commelinidae*

II.1. *Commelinales*

53. *COMMELINACEAE*

111. *Commelina* L.

143. *C. communis* L.

Seyitahmet Köyü yöresi, yol kenarları, 270 m, 15.08.2009, 18898.

Egzotik.

II.2. *Cyperales*

54. *POACEAE (GRAMINEAE)*

112. *Agropyron* Gaertner

144. *A. cristatum* (L.) Gaertner subsp. *incanum* (Nab.) Melderis

Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, 70 m, 15.08.2009, 18899.

Irano-Turanian element.

113. *Hordeum* L.

145. *H. bulbosum* L.

Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, 70 m, 25.04.2010, 18900.

114. *Avena* L. 24

146. *A. sterilis* L.

Akkese Köyü yöresi, yol kenarları, 100 m, 10.06.2010, 18901.

115. *Holchus* L.

147. *H. lanatus* L. : Tüylü Balotu

Çeşmeönü mah., nemli alanlar, 120 m, 25.04.2010, 18902.

Euro-Siberian element.

116. *Poa* L.148. *P. trivialis* L.

Seyitahmet Köyü yöresi, findıklıklar, 260 m, 02.08.2009, 18903.

149. *P. pratensis* L.

Çeşmeönü mah., yol kenarları. 80 m, 25.04.2010, 18904.

117. *Briza* L.150. *B. maxima* L.

Aksaklı Köyü yöresi, yol kenarları, 230 m, 05.06.2010, 18905.

118. *Sesleria* Scop.151. *S. alba* Sm.

Çeşmeönü mah., yol kenarları. 90 m, 25.04.2010, 18906.

119. *Paspalum* L.152. *P. paspaloides* (Michx.)

Seyitahmet Köyü yöresi, yol kenarları, 170 m, 29.07.2009, 18907.

Egzotik.

120. *Setaria* (L.) P. Beauv.153. *S. glauca* (L.) P. Beauv

Çeşmeönü mah., çayırılık alanlar, 60 m, 25.04.2010, 18908.

III. *Liliidae*III.1. *Liliales*55. *LILIACEAE*121. *Allium* L. : Soğan154. *A. cepa* L.

Aksaklı Köyü yöresi, yol kenarı, 230 m, 05.06.2010, 18909.

Egzotik.

122. *Ornithogalum* L. (Tükrük Otu)155. *O. oligophyllum* E.D. Clarke

Çeşmeönü mah., yol kenarı, 80m, 15.08.2009; Çeşmeönü mah., orman içi açıklıklar, 90 m, 25.04.2010, 18910.

56. *SMILACACEAE*123. *Smilax* L.156. *S. excelsa* L. : Saparna, Gıcır Otu

Çeşmeönü mah., çalılıklar, 110 m, 15.08.2009.

Euxine element.

III.2. *Orchidales*

57. *ORCHIDACEAE*

124. *Serapias* L.

157. *S. vomeracea* Briq. subsp. *orientalis* Greuter.

Aksaklı Köyü yöresi, çayırılık alanlar, 230 m, 05.06.2010, 18911.

Mediterranean.

3.2. Gıda Amacıyla Kullanılan Taksonlar

Arazi çalışmaları sırasında yöre halkıyla yapılan söyleşiler sonucu gıda ürünü olarak kullanılan bitkilerle ilgili elde edilen bilgiler değerlendirilmiş ve bu bilgilerde sistematik dizinin sıralaması göz önüne alınarak listelenmiştir. Bu taksonların familyaları, Türkçe adları, yöresel adları, kullanılan organları, çiçeklenme zamanı ve kullanım şekilleri belirtilmiştir.

1. *MORACEAE*

Morus L.

M. alba L.

Türkçe İsmi: Beyaz Dut

Yöresel İsmi: Dut

Kullanılan Organı: Meyve

Çiçeklenme Zamanı: Mayıs

Kullanılış Şekli: Olgun meyveleri yenilir. Ayrıca meyveleri pekmez yapımında kullanır.

2. *MORACEAE*

Ficus L. : İncir

F. carica L. subsp. *carica*

Türkçe İsmi: İncir

Yöresel İsmi: İncir

Kullanılan Organı: Meyve

Çiçeklenme Zamanı: Mart-Nisan, Mayıs-Haziran, Ağustos-Eylül

Kullanılış Şekli: Meyveleri olgun halde ya da kurutularak yenilir. Ayrıca meyveleri reçel yapımında kullanır.

3. URTICACEAE

Urtica L.

U. dioica L.

Türkçe İsmi: Acı Isırgan, Büyük Isırgan Otu

Yöresel İsmi: Isırgan, Sırgan

Kullanılan Organı: Yaprakları ve Sapları

Çiçeklenme Zamanı: Haziran-Eylül

Kullanılış Şekli: Yaprakları ve saplarından yemeği ve çorbası yapılır. Bazen de madımak, ıspanak gibi yemeklerin içine konularak tüketilir. İnfüzyon olarak da kullanımı mevcuttur. Bitkinin gövde ve yaprakları taze halde iken sıcak suda haşlanarak sarımsaklı yoğurt ile yemeği yapılır.

4. JUGLANDACEAE

Juglans L.

J. regia L.

Türkçe İsmi: Adi Ceviz

Yöresel İsmi: Ceviz

Kullanılan Organı: Tohum

Çiçeklenme Zamanı: Mayıs

Kullanılış Şekli: Tohumları çiğ olarak yenir. Ayrıca tohumlar pasta, kek ve tatlıların içine konulur.

5. FAGACEAE

Castanea Miller

C. sativa Miller

Türkçe İsmi: Anadolu Kestanesi

Yöresel İsmi: Kestane

Kullanılan Organı: Tohum

Çiçeklenme Zamanı: Çiçek; Haziran-Temmuz, Meyve; Eylül-Ekim

Kullanılış Şekli: Tohumları çiğ olarak ya da kavrulularak yenilir. Ayrıca tohumlarından tatlı yapılır.

6. BETULACEAE

Corylus L.

C. avellana L. var. *avellana*

Türkçe İsmi: Adi Fındık

Yöresel İsmi: Fındık

Kullanılan Organı: Tohum

Çiçeklenme Zamanı: Şubat-Mart

Kullanılış Şekli: Tohumları çiğ olarak ya da kavrularak yenilir. Ayrıca tohumları pasta, kek ve tatlıların içine konulur.

7. CHENOPODIACEAE

Chenopodium L.

C. album L. subsp. *album* var. *album*

Türkçe İsmi: Tel Pancarı

Yöresel İsmi: Bostan Pancarı

Kullanılan Organı: Yapraklar, Toprak Üstü Kısımları

Çiçeklenme Zamanı: Mayıs-Ağustos

Kullanılış Şekli: Bitkinin yaprakları çiğ olarak yenilir. Ayrıca sulu yemeği, kavurması yapılarak da yenilir. Çiçekli sürgünleri ise baharat olarak kullanılır.

8. POLYGONACEAE

Rumex L.

R. acetosella L.

Türkçe İsmi: Küçük Kuzu Kulağı

Yöresel İsmi: Labaza, Labada

Kullanılan Organı: Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Mayıs-Ağustos

Kullanılış Şekli: Bitkinin yaprakları yumurta ile kavrularak sarımsaklı yoğurt ile yenilir. Ayrıca yaprakları haşlanıp pirinç katılır ve soğan ile kavrularak yemeği yapılır. Yapraklar ekşi tat vermek için kısırlara konur ve salata olarak da yenilir.

9. POLYGONACEAE

Rumex L.

R. crispus L.

Türkçe İsmi: -

Yöresel İsmi: Efelek

Kullanılan Organı: Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Mayıs-Ağustos

Kullanılış Şekli: Yaprakları suda az haşlanarak, içine soğanla kavrulmuş pirinç koyulur ve dolma yemeği yapılır. Ayrıca bitkinin yaprakları suda haşlanarak sarımsaklı yoğurt ile yenilir.

10. TILIACEAE

Tilia L.

T. rubra DC. subsp. *caucasica* (Rupr.) V. Engler

Türkçe İsmi: Kafkas İhlamuru

Yöresel İsmi: İhlamur

Kullanılan Organı: Çiçekler ve Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Temmuz

Kullanılış Şekli: Genellikle çiçek ve yaprakları infüzyon şeklinde hazırlanarak içilir.

11. MALVACEAE

Malva L.

M. neglecta Wallr.

Türkçe İsmi: Ebe Gümeci

Yöresel İsmi: Ebe Gümeci

Kullanılan Organı: Yapraklar ve Tüm Bitki

Çiçeklenme Zamanı: Mayıs-Ağustos

Kullanılış Şekli: Bitkinin yapraklı dalları suda haşlanarak ıspanak yemeği gibi yemeği yapılır ve sarımsaklı yoğurt ile birlikte yenilir. Bitkinin haşlanan yapraklı dallarından pirinç ile yemeği ve böreği yapılır. Ayrıca çorbası da yapılır. Yaprakları sebze olarak da yenilir.

12. BRASSICACEAE (CRUCIFERAE)

Capsella Medik.

C. bursa-pastoris (L.) Medik.

Türkçe İsmi: Kuşkuş Otu

Yöresel İsmi: Çoban Çantası

Kullanılan Organı: Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Ocak-Aralık

Kullanılış Şekli: Bitki çiçek açmadan önce yaprakları toplanıp iyice yıkanır, tuzlanır ve çiğ olarak yenilir.

13. EBENACEAE

Diospyros L.*D. lotus* L.

Türkçe İsmi: Kara Hurma, Laz Hurması

Yöresel İsmi: Yaban Hurması

Kullanılan Organı: Meyve

Çiçeklenme Zamanı: Mayıs-Haziran

Kullanılış Şekli: Olgun meyveleri yenilir. Ayrıca olgun meyveleri dalında kurumadan alınır, sıkıştırılıp yassılaştırılır ve kurutulur. Kışın yenilir.

14. EBENACEAE

Diospyros L.*D. kaki* L.

Türkçe İsmi: Trabzon Hurması

Yöresel İsmi: Trabzon Hurması

Kullanılan Organı: Meyve

Çiçeklenme Zamanı: Haziran

Kullanılış Şekli: Olgun meyveleri yenilir.

15. ROSACEAE

Laurocerasus Duhamel*L. officinalis* Roemer

Türkçe İsmi: Karayemiş

Yöresel İsmi: Taflan

Kullanılan Organı: Meyve

Çiçeklenme Zamanı: Nisan-Haziran

Kullanılış Şekli: Olgun meyveleri çiğ olarak yenilir. Olgun meyvelerinden turşu yapılır. Ayrıca turşusu yağda soğanla kavrularak yemeği yapılır.

16. ROSACEAE

Rubus L.*R. idaeus* L.

Türkçe İsmi: Ahududu

Yöresel İsmi: Böğürtlen

Kullanılan Organı: Meyve

Çiçeklenme Zamanı: Temmuz

Kullanılış Şekli: Meyvesi çiğ olarak yenilir veya reçeli, şurubu yapılır.

17. ROSACEAE

Fragaria L.

F. vesca L.

Türkçe İsmi: Yaban Orman Çileği

Yöresel İsmi: Dağ Çileği, Kır Çileği

Kullanılan Organı: Meyve

Çiçeklenme Zamanı: Nisan-Haziran

Kullanılış Şekli: Olgun meyveleri çiğ olarak yenilir veya reçeli, şurubu yapılır.

18. ROSACEAE

Rosa L.

R. canina L.

Türkçe İsmi: Kuşburnu, Yabani Gül

Yöresel İsmi: Kuşburnu

Kullanılan Organı: Meyve

Çiçeklenme Zamanı: Mayıs-Temmuz

Kullanılış Şekli: Bitkinin olgun meyveleri taze veya kuru olarak yenilir veya infüzyon şeklinde hazırlanarak içilir. Bitkinin olgun meyvelerinden, petallerinden ve çiçeklerinden reçeli, marmeladı ve meyve suyu yapılır. Ayrıca bitkinin taze sürgünlerinden bökrek yapılır.

19. ROSACEAE

Malus Miller

M. sylvestris Miller subsp. *orientalis* (A. Uglitzkich) Browicz var. *orientalis*

Türkçe İsmi: Elma

Yöresel İsmi: Elma, Tatlı Elma

Kullanılan Organı: Meyve

Çiçeklenme Zamanı: Nisan-Mayıs

Kullanılış Şekli: Toplanan meyveler çiğ olarak yenilir. Ayrıca meyveleri komposto, reçel, marmelat, tatlı yapımında kullanılır.

20. APIACEAE (UMBELLIFERAE)

Petroselinum Hill

P. crispum (Miller.) A.W.Hill.

Türkçe İsmi: Maydanoz

Yöresel İsmi: Maydanoz

Kullanılan Organı: Yapraklar ve Dalları

Çiçeklenme Zamanı: Haziran-Ağustos

Kullanılış Şekli: Yaprak ve dalları yemeklerde, salatalarda baharat olarak kullanılır.

21. APIACEAE (UMBELLIFERAE)

Daucus L.

D. carota L. subsp. carota

Türkçe İsmi: Havuç

Yöresel İsmi: Havuç

Kullanılan Organı: Kök

Çiçeklenme Zamanı: Haziran-Eylül

Kullanılış Şekli: Kökü sebze olarak tüketilir. Yemeklerde kullanılır.

22. BORAGINACEAE

Trachystemon D.Don.

T. orientalis (L.) G. Don.

Türkçe İsmi: Galdirik, Hodan

Yöresel İsmi: Zılbit, Tomara

Kullanılan Organı: Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Mart-Mayıs

Kullanılış Şekli: Yapraklar tuzlu su içinde bekletildikten sonra besin kaynağı olarak kullanılır. Ayrıca sirkeli turşusu, kavurması ve tavası yapılır. Bitkinin çiçekli dalları suda haşlanarak sarımsaklı yoğurt ile yemeği yapılmaktadır.

23. LAMIACEAE (LABIATAE)

Mentha L.

M. pulegium L.

Türkçe İsmi: Nane

Yöresel İsmi: Nane

Kullanılan Organı: Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Haziran-Eylül

Kullanılış Şekli: Yaprakları çiğ olarak da yenilir. Yemek ya da salatalarda baharat olarak da kullanılır. Ayrıca infüzyon şeklinde hazırlanarak da tüketilebilir.

24. LAMIACEAE (LABIATAE)

Salvia L.*S. verticillata* L.

Türkçe İsmi: Adaçayı

Yöresel İsmi: Şapla, Kara Şapşak, Kara Kabalak

Kullanılan Organı: Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Haziran-Ağustos

Kullanılış Şekli: Bitkinin yaprakları toplanıp iyice yıkanır. Daha sonra sulu yemeği veya kavurması yapılarak yenilir.

25. PLANTAGINACEAE

Plantago L.*P. major* L.

Türkçe İsmi: Sinir Otu

Yöresel İsmi: Yara Otu, Damar Otu, Sinir Otu, Kesik Otu, Katır Tırnağı

Kullanılan Organı: Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Nisan-Eylül

Kullanılış Şekli: Yaprakları soğanla kavrulmuş yemeği yapılır.

26. ASTERACEAE (COMPOSITAE)

Bellis L.*B. perennis* L.

Türkçe İsmi: Koyungözü Papatya

Yöresel İsmi: Papatya

Kullanılan Organı: Çiçekleri

Çiçeklenme Zamanı: Mart-Ağustos

Kullanılış Şekli: Çiçekleri infüzyon şeklinde hazırlanarak tüketilir.

27. ASTERACEAE (COMPOSITAE)

Anthemis L.*Anthemis* sp.

Türkçe İsmi: Papatya

Yöresel İsmi: Papatya

Kullanılan Organı: Çiçekleri

Çiçeklenme Zamanı: Mayıs-Temmuz

Kullanılış Şekli: Çiçekleri infüzyon şeklinde hazırlanarak tüketilir.

28. ASTERACEAE (COMPOSITAE)

Cichorium L.*C. intybus* L.

Türkçe İsmi: Hindiba

Yöresel İsmi: Acıgıcı

Kullanılan Organı: Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Nisan-(Haziran-Eylül)

Kullanılış Şekli: Yapraklar haşlandıktan sonra yağda kavrulur. Üzerine limon sıkılarak yenilir. Salatası yapılarak da yenilir.

29. ASTERACEAE (COMPOSITAE)

Leontodon L.*L. hispidus* L. var. *hispidus*

Türkçe İsmi: Aslandişi

Yöresel İsmi: Gelincik Otu

Kullanılan Organı: Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Temmuz-Eylül

Kullanılış Şekli: Yaprakları yemek yapımında kullanılır.

30. ASTERACEAE (COMPOSITAE)

Sonchus L.*S. asper* (L.) Hill. subsp. *glaucescens* (Jordan) Ball.

Türkçe İsmi: Eşek Marulu, Kuzu Gevreği

Yöresel İsmi: -

Kullanılan Organı: Yapraklar

Çiçeklenme Zamanı: Mart-Ağustos

Kullanılış Şekli: Yaprakları yemek yapımında kullanılır.

31. LILIACEAE

Allium L.*A. cepa* L.

Türkçe İsmi: Soğan

Yöresel İsmi: Kuru Soğan, Soğan

Kullanılan Organı: Soğanı, Yaprakları

Çiçeklenme Zamanı: Haziran-Ağustos

Kullanılış Şekli: Soğanı ve yaprakları yemeklerde ve salatalarda kullanılır.

32. LILIACEAE

Ornithogalum L.*O. oligophyllum* E.D. Clarke

Türkçe İsmi: Tükrük Otu

Yöresel İsmi: Tükrük Otu

Kullanılan Organı: Yumruları

Çiçeklenme Zamanı: Nisan-Temmuz

Kullanılış Şekli: Yumruları yıkanıp mısır unu ile tavada kızartılarak yenilir.

Yaprakları ise sebze olarak kullanılır.

33. SMILACACEAE

Smilax L.*S. excelsa* L.

Türkçe İsmi: Saparna, Gıcır Otu

Yöresel İsmi: -

Kullanılan Organı: Sürgünleri

Çiçeklenme Zamanı: Mayıs-Haziran

Kullanılış Şekli: Bitkinin taze sürgünleri yumurta veya soğan ile kavrulur ve sarımsaklı yoğurt ile yenilir. Ayrıca suda haşlanarak sarımsaklı yoğurt ile de yenilir.

3.3. Saptanan Taksonların Sayısal ve Oransal Olarak Değerlendirilmesi

Araştırma alanında, *Pteridophyta* ve *Spermatophyta* bölümlerine ilişkin 57 familya ve 124 cinse ait toplam 157 vasküler bitki taksonu saptanmıştır. Bunlardan *Pteridophyta* bölümü 6 tür ve türaltı taksonla % 3,82'lik, *Spermatophyta* bölümü ise 151 tür ve türaltı taksonla % 96,18'lik bir orana sahiptir.

Angiospermae alt bölümünde yer alan 150 adet taksonun 133 âdeti (% 89) *Magnoliatae* sınıfına ve 17 âdeti de (% 11) *Liliatae* sınıfına aittir.

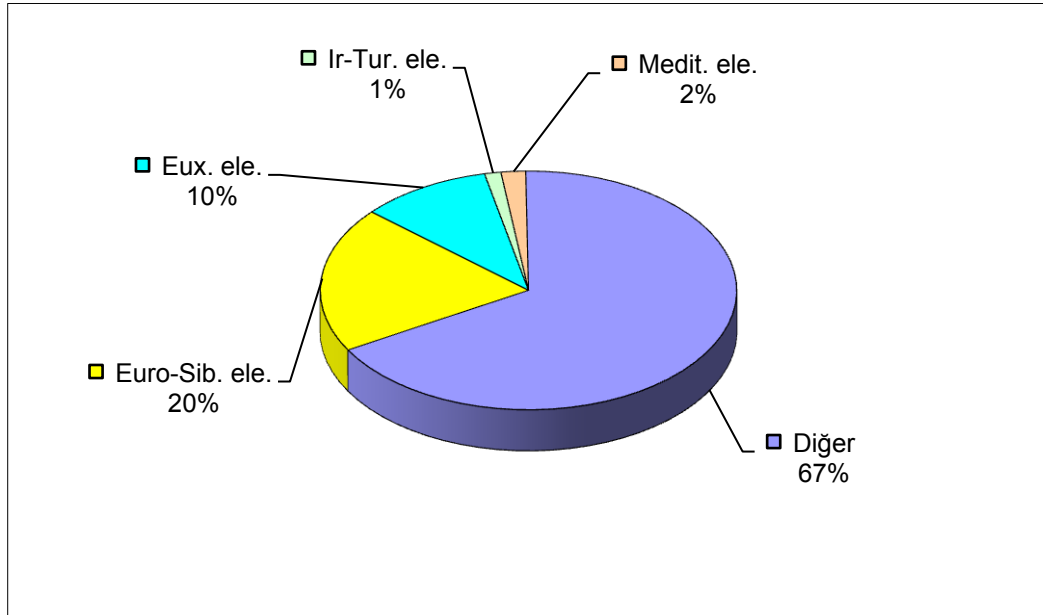
Çalışma alanında saptanan 157 taksonun 52 (% 33,12) âdetinin fitocoğrafik bölgesi belirlenebilmiştir. Bu taksonlardan 47 âdeti (% 29,93) Avrupa-Sibirya, 2 âdeti (% 1,27) İran-Turan ve 3 âdeti (% 1,91) Akdeniz elementidir. Ayrıca alanda 6 adet (% 3,82) kozmopolit ve 7 adet (% 4,46) egzotik takson saptanmıştır (Tablo 1, Şekil 2).

Tablo 1. Saptanan taksonların fitocoğrafik bölgelere göre sayısal ve oransal dağılımları

Fitocoğrafik Bölge	Takson Sayısı (adet)	Oran (%)		Takson Sayısı (adet)	Oran (%)	
		a*	b**		a*	b**
Euro Siberian element	31	19,75	59,61	47	29,94	90,38
Euxine element	16	10,19	30,77			
Irano-Turanian element	2	1,27	3,85	2	1,27	3,85
Mediterranean element	3	1,91	5,77	3	1,91	5,77
Diğer	105	66,88	-	105	66,88	-
Toplam	157	100	100	157	100	100

a* : Araştırma alanında saptanan toplam takson adetine göre oran

b** : Fitocoğrafik bölgeleri belirlenebilen toplam takson adetine göre oran

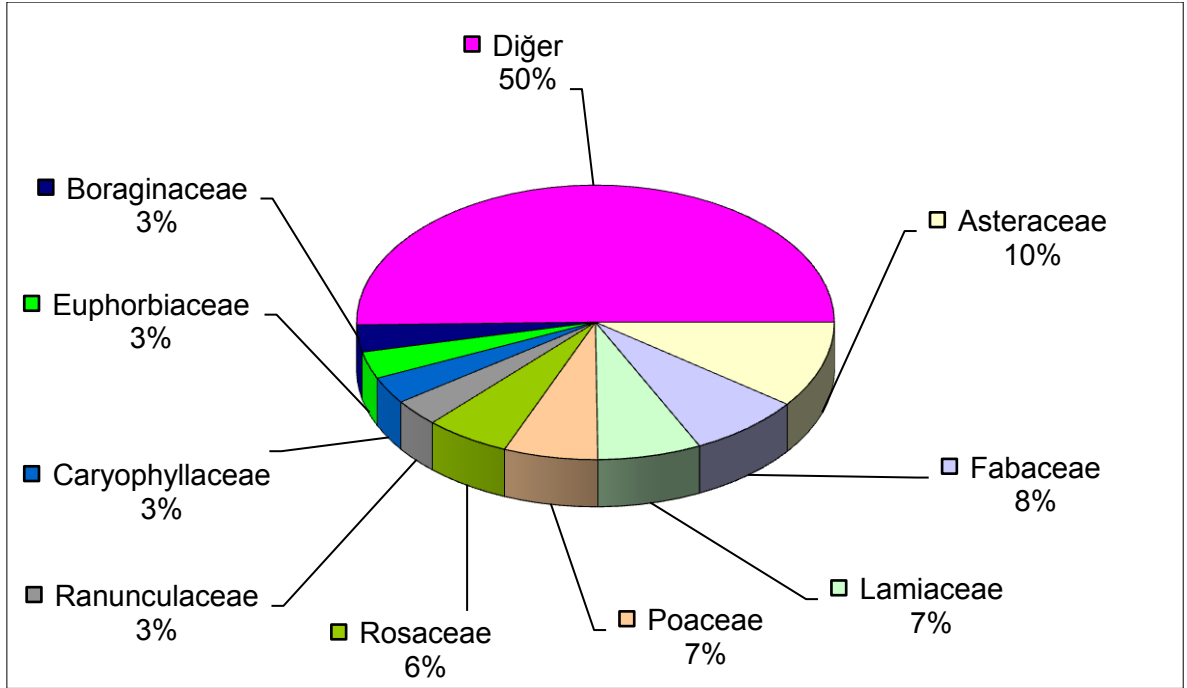
Şekil 2. Araştırma alanında saptanan taksonların fitocoğrafik bölgelere oransal dağılımı

Araştırma alanında 1 adet (% 0,64) nadir takson saptanmış ve bu bitkinin IUCN kategorilerine göre tehlike durumu belirtilmiştir. Sayvancık Köyü yöresinde, orman içlerinde ve nemli alanlarda bulunan *Myosotis lazica* Vulnerable (Zarar Görebilir) tehlike sınıfında bulunmaktadır.

Araştırma alanında saptanan 57 familyadan takson zenginliği açısından önde gelen familyalar ve bu familyalara ait taksonların sayısal ve oransal dağılımları Tablo 2 ve Şekil 3'de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırma alanında saptanan taksonların familyalara göre sayısal ve oransal dağılımları

Familya	Tür ve Türaltı Takson Sayısı (adet)	Yüzde Oranı (%)
<i>Asteraceae (Compositae)</i>	16	10
<i>Fabaceae (Leguminosae)</i>	12	8
<i>Lamiaceae (Labiatae)</i>	11	7
<i>Poaceae (Gramineae)</i>	10	7
<i>Rosaceae</i>	9	6
<i>Ranunculaceae</i>	5	3
<i>Caryophyllaceae</i>	5	3
<i>Euphorbiaceae</i>	5	3
<i>Boraginaceae</i>	5	3
Ara Toplam	78	50
Diğer	79	50
Genel Toplam	157	100

Şekil 3. Araştırma alanında saptanan taksonların familyalara göre oransal dağılımları

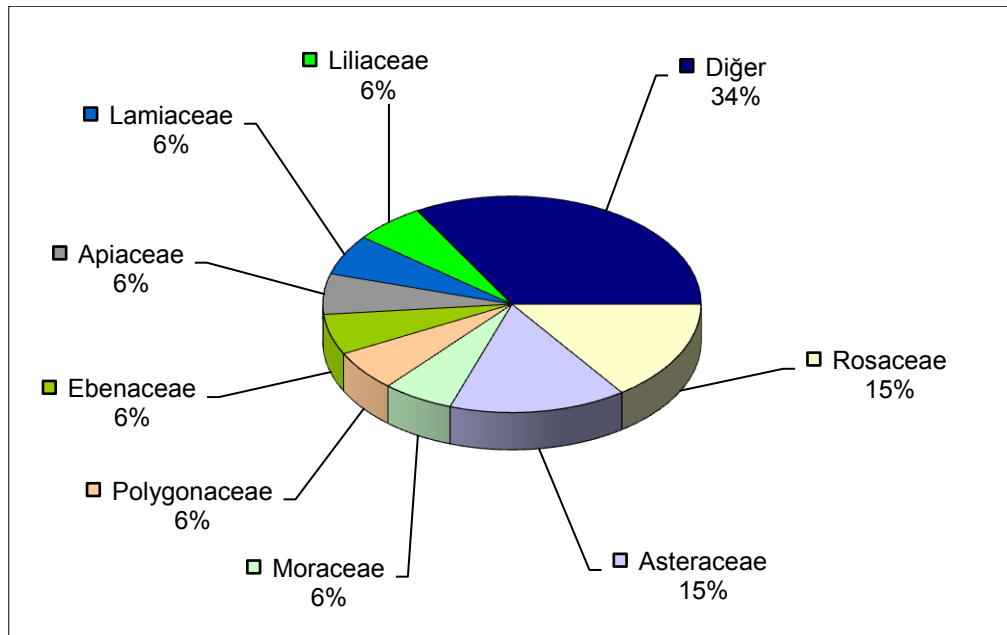
Çalışma alanında saptanan 157 taksonun 33 (% 21) âdetinin gıda, 56 (% 36) âdetinin ise tıbbi bitki amacıyla kullanıldığı tespit edilmiştir. Gıda amacıyla kullanılan taksonlar, alanda saptanan 57 familya ve 124 cinse ait toplam 157 vasküler bitki taksonunun, 19

familiya ve 31 cinse ait toplam 33 taksonunu içermektedir. Tıbbi bitki amacıyla kullanılan taksonlar ise, 31 familiya ve 50 cinse ait toplam 56 taksonunu içermektedir.

Gıda amacıyla kullanıldığı saptanan 19 familiyadan takson zenginliği açısından önde gelen familiyalar ve bu familiyalara ait taksonların sayısal ve oransal dağılımları Tablo 3 ve Şekil 4’de verilmiştir.

Tablo 3. Araştırma alanında gıda amacıyla kullanıldığı saptanan taksonların familiyalara göre sayısal ve oransal dağılımları

Familiya	Tür ve Türaltı Takson Sayısı (adet)	Yüzde Oranı (%)
<i>Rosaceae</i>	5	15
<i>Asteraceae (Compositae)</i>	5	15
<i>Moraceae</i>	2	6
<i>Polygonaceae</i>	2	6
<i>Ebenaceae</i>	2	6
<i>Apiaceae (Umbelliferae)</i>	2	6
<i>Lamiaceae (Labiatae)</i>	2	6
<i>Liliaceae</i>	2	6
Ara Toplam	22	66
Diğer	11	34
Genel Toplam	33	100

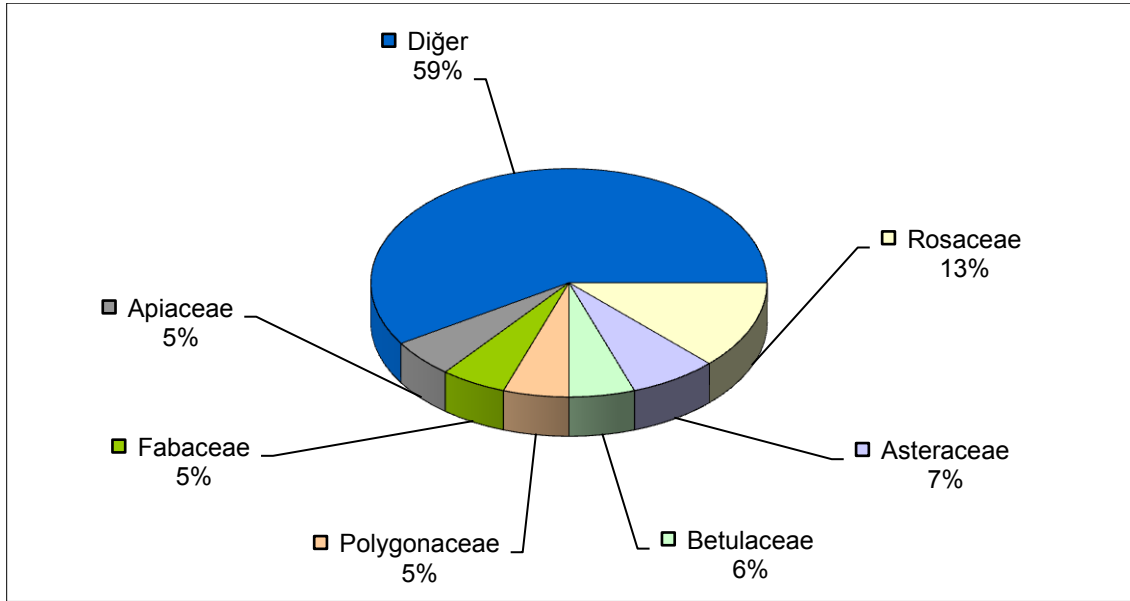

Şekil 4. Araştırma alanında gıda amacıyla kullanıldığı saptanan taksonların familiyalara göre oransal dağılımları

Tıbbi bitki amacıyla kullanıldığı saptanan 31 familyadan takson zenginliği açısından önde gelen familyalar ve bu familyalara ait taksonların sayısal ve oransal dağılımları Tablo 4 ve Şekil 5’de verilmiştir.

Tablo 4. Araştırma alanında tıbbi bitki amacıyla kullanıldığı saptanan taksonların familyalara göre sayısal ve oransal dağılımları

Familya	Tür ve Türaltı Takson Sayısı (adet)	Yüzde Oranı (%)
<i>Rosaceae</i>	7	13
<i>Asteraceae (Compositae)</i>	4	7
<i>Betulaceae</i>	3	6
<i>Polygonaceae</i>	3	5
<i>Fabaceae</i>	3	5
<i>Apiaceae (Umbelliferae)</i>	3	5
Ara Toplam	23	41
Diğer	33	59
Genel Toplam	56	100

Şekil 5. Araştırma alanında tıbbi bitki amacıyla kullanıldığı saptanan taksonların familyalara göre oransal dağılımları

Yörede çeşitli amaçlarla kullanıldığı tespit edilen 89 taksonun, 33 taksonu gıda amacıyla kullanılan bitki olarak (Yemeklik, çay ve baharat), 56 taksonu ise tıbbi bitki olarak kullanılmaktadır. Bazı bitkilerin birden fazla amaca yönelik kullanımları mevcuttur.

Araştırma alanında gıda amacıyla kullanılan taksonların familyaları, bilimsel adları, yöresel adları ve kullanılan organları yörede yapılan çalışmalar sonucunda belirlenmiş ve Tablo 5’ te verilmiştir.

Tablo 5. Gıda amacıyla kullanılan taksonlar

Familya	Bilimsel Adı	Yöresel Adı	Kullanılan Organları
<i>MORACEAE</i>	<i>Morus alba</i> L.	Dut	Meyve
<i>MORACEAE</i>	<i>Ficus carica</i> L. subsp. <i>carica</i>	İncir	Meyve
<i>URTICACEAE</i>	<i>Urtica dioica</i> L.	Isırgan, sırgan	Yapraklar, Saplar
<i>JUGLANDACEAE</i>	<i>Juglans regia</i> L.	Ceviz	Tohum
<i>FAGACEAE</i>	<i>Castanea sativa</i> Miller	Kestane	Tohum
<i>BETULACEAE</i>	<i>Corylus avellana</i> L. var. <i>avellana</i>	Fındık	Tohum
<i>CHENOPODIACEAE</i>	<i>Chenopodium album</i> L. subsp. <i>album</i> var. <i>album</i>	Bostan Pancarı	Yapraklar
<i>POLYGONACEAE</i>	<i>Rumex acetosella</i> L.	Labaza	Yapraklar
<i>POLYGONACEAE</i>	<i>Rumex crispus</i> L.	Efelek	Yapraklar
<i>TILIACEAE</i>	<i>Tilia rubra</i> DC. subsp. <i>caucasica</i> (Rupr.) V. Engler	Ihlamur	Çiçek kurulu
<i>MALVACEAE</i>	<i>Malva neglecta</i> Wallr.	Ebegümece	Yapraklar ve Tüm Bitki
<i>BRASSICACEAE</i> (<i>CRUCIFERAE</i>)	<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medik.	Çoban Çantası	Yapraklar
<i>EBENACEAE</i>	<i>Diospyros lotus</i> L.	Yabani Hurma	Meyve
<i>EBENACEAE</i>	<i>Diospyros kaki</i> L.	Trabzon Hurması	Meyve
<i>ROSACEAE</i>	<i>Laurocerasus officinalis</i> Roemer	Taflan	Meyve
<i>ROSACEAE</i>	<i>Rubus idaeus</i> L.	Böğürtlen	Meyve
<i>ROSACEAE</i>	<i>Fragaria vesca</i> L.	Dağ Çileği, Kır Çileği	Meyve
<i>ROSACEAE</i>	<i>Rosa canina</i> L.	Kuşburnu	Meyve
<i>ROSACEAE</i>	<i>Malus sylvestris</i> Miller subsp. <i>orientalis</i> (A. Ugl.) Browicz var. <i>orientalis</i>	Elma, Tatlı Elma	Meyve
<i>APIACEAE</i> (<i>UMBELLIFERAE</i>)	<i>Petroselinum crispum</i> (Miller.) A.W.Hill	Maydanoz	Yapraklar ve Dalları
<i>APIACEAE</i> (<i>UMBELLIFERAE</i>)	<i>Daucus carota</i> L. subsp. <i>carota</i>	Havuç	Kök
<i>BORAGINACEAE</i>	<i>Trachystemon orientalis</i> (L.) G. Don.	Zılbit, Tomara	Yapraklar
<i>LAMIACEAE</i> (<i>LABIATAE</i>)	<i>Mentha pulegium</i> L.	Nane	Yapraklar

Tablo 5'in devamı

Familiya	Bilimsel Adı	Yöresel Adı	Kullanılan Organları
<i>LAMIACEAE</i> (<i>LABIATAE</i>)	<i>Salvia verticillata</i> L.	Şapla, Kara Şapşak, Kara Kabalak	Yapraklar
<i>PLANTAGINACEAE</i>	<i>Plantago major</i> L.	Yara Otu, Damar Otu, Sinir Otu, Kesik Otu, Katır Tırnağı.	Yapraklar
<i>ASTERACEAE</i> (<i>COMPOSITAE</i>)	<i>Bellis perennis</i> L.	Papatya	Çiçek
<i>ASTERACEAE</i> (<i>COMPOSITAE</i>)	<i>Anthemis</i> sp.	Papatya	Çiçek
<i>ASTERACEAE</i> (<i>COMPOSITAE</i>)	<i>Cichorium intybus</i> L.	Acıgıcı	Yapraklar
<i>ASTERACEAE</i> (<i>COMPOSITAE</i>)	<i>Leontodon hispidus</i> L. var. <i>hispidus</i>	Gelincik Otu	Yapraklar
<i>ASTERACEAE</i> (<i>COMPOSITAE</i>)	<i>Sonchus asper</i> (L.) Hill. subsp. <i>glaucescens</i> (Jordan) Ball.	-----	Yapraklar
<i>LILIACEAE</i>	<i>Allium cepa</i> L.	Kuru Soğan, Soğan	Soğan
<i>LILIACEAE</i>	<i>Ornithogalum</i> <i>oligophyllum</i> E.D. Clarke	Tükrük Otu	Yumruları
<i>SMILACACEAE</i>	<i>Smilax excelsa</i> L.	Zmilange	Sürgünler

Araştırma alanında tıbbi bitki amacıyla kullanılan taksonların familyaları, bilimsel adları, yaygın adları, kullanılan organları, kullanım alanları ve kullanım şekilleri yörede yapılan çalışmalar sonucunda belirlenmiştir ve Tablo 6' da verilmiştir.

Tablo 6. Tıbbi bitki amacıyla kullanılan taksonlar

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
PINACEAE	Picea orientalis (L.) Link	Doğu Ladini	Reçine, Erkek çiçekler	Reçine gaz absorbe edicidir. Kas ağrılarına, mide ağrılarına, yanmasına ve akciğer rahatsızlıklarına karşı iyileştirici özelliği vardır. Mide ve akciğer rahatsızlıklarına iyi gelir.	Haricen kullanılır. Reçinesi hafifçe ısıtılır. Bir bez üzerine konulur. Reçineli bez ağrıyan yere sarılır. Bir gece bekletilir. Reçinesi sakız olarak çiğnenir.
RANUNCULACEAE	Helleborus orientalis Lam.	Doğu noel gülü, Dana bağirtan	Bitki	Uyuşturucu, lokal uyarıcı ve kalbe yararlı özellikleri vardır. Özellikle çocuklardaki bağırsak kurtlarını düşürücü etki yapar. Yine sara ve delilik gibi beyinsel rahatsızlıklara narkotik tedavi olarak iyi geldiği bilinmektedir. Çok tahrış edici ve zehirli olması nedeni ile dâhilen kullanılmamalıdır.	Haricen özellikle veteriner hekimliğinde deri parazitlerine karşı başarı ile kullanılmaktadır.
RANUNCULACEAE	Ranunculus costantinopolitanus (DC.) d'Urv.	Yaki otu, Yakı çiçeği, Horozgözü, Sarıçiçek, İstanbul Dügün Çiçeği	Toprak üstü kısmı, Çiçekleri	Antiromatizmal ve eklem ağrılarını giderici olarak kullanılır.	Haricen kullanılır. Bitkinin toprak üstü kısmı taze halde ağrıyan yere sarılır. Burada ödem oluşur ve zamanla ödemde yarada iyileşir. Ya da çiçeği ağrı olan yere konulur ve tülbentle sarılır. Bir gece bekletilir.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
PLATANACEAE	Platanus orientalis L.	Doğu Çınarı	Gövde kabukları, Dal kabukları, Yaprak	Dâhilen kabız ve ateş düşürücü, haricen ise antiseptik olarak dekoksion halinde kullanılır. Göz hastalıklarında göz banyoları yapılır. Kökleri eskiden yılan sokmasına karşı kullanılırdı.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Yanık yaraları ve cerahatli çibanlar dekoksion ile yıkanır ve pansuman yapılır.
MORACEAE	Morus alba L.	Beyaz Dut	Yaprak	İnfüsyon halinde idrar söktürücü olarak kullanılmaktadır.	Dâhilen infüsyon şeklinde kullanılır. Bitkinin yaprakları suda kaynatılıp süzülükten sonra elde edilen süzütü ilık ya da soğuk olarak günde 1-2 su bardağı içilir.
MORACEAE	Ficus carica L. subsp. carica	İncir	Meyve Yaprak	Bitkinin meyvesi süt ile pişirilip yenerek kalınbağırsak problemlerinin giderilmesinde kullanılmaktadır. Bitkinin yaprakları kurutulduktan sonra kaynatılıp içilerek ülser tedavisinde kullanılmaktadır.	Bitkinin yaprakları dekoksion şeklinde hazırlanarak kullanılır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
URTICACEAE	Urtica dioica L.	Isırgan otu, Büyük Isırgan otu, Dızlagan (Dalan),	Yapraklı dal, Filiz, Tohum, Bitki, Kök, Rizom (toprak altı gövdesi)	Çayı baş ağrısı, karın ağrısı, egzama, böbrek hastalıklarında kullanılır. Kanı temizler, şekeri düşürür, anemi ve kanser tedavisinde kullanılır. Ayrıca idrar artırıcı ve iştah açıcıdır. Kaynatılarak elde edilen suyu loğusaların sütünü artırır. Romatizma ağrılarının olduğu yere uygulanırsa ağrıyı keser. Egzama olan bölgeye kurusu dövülüp sürülür. Haşlamayı yendiğinde şekeri düşürür ve ciltteki lekeler içinde yararlıdır. Lekeler için suyu yüze pamukla sürülür.	Dâhilen ve haricen infüzyon ve usare halinde kullanılır.
JUGLANDACEAE	Juglans regia L.	Adi Ceviz	Yaprak, Taze (olgunlaşmamış) meyveler	Yara iyi edici, antiseptik, iştah açıcı, kan şekerini düşürücü, kuvvet verici, hemoroiti önleyici ve kabız giderici olarak kullanılır.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Yaprak kaynatılır, süzülür. Bu ekstre ile yara yıkanır. Meyvenin içi yenir.
FAGACEAE	Fagus orientalis Lipsky	Doğu Kayını	Kabuk	Kabız ve ateş düşürücüdür.	Dâhilen kullanılır.
FAGACEAE	Castanea sativa Miller	Anadolu Kestanesi	Yaprak (kurutulmuş), Dal kabukları	Yaprak ve kabuktan hazırlanan infüzyon kabız ve tansiyon düşürücü olarak kullanılır.	Dâhilen kullanılır. İnfüzyon halinde günde 2-3 bardak içilir.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
BETULACEAE	Carpinus betulus L.	Adi Gürgen	Yaprak	Kan düzenleyici, astrigent ve yara iyileşici özelliği vardır.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Toz, infüzyon ve tıbbi şarap halinde kullanılır. Genellikle küçük yaralar için haricen kullanılır.
BETULACEAE	Corylus avellana L.	Adi Fındık	Yaprak, Tohum	Kurutulmuş yaprakları infüzyon halinde idrar arttırıcı olarak kullanılır. Tohumu toz haline getirilip bal ile karıştırılarak verici ve cinsel gücü arttırıcı olarak kullanılır.	Dâhilen kullanılır. Kurutulmuş yaprakları infüzyon halinde kullanılır. Tohumu ise toz haline getirilip bal ile karıştırılarak yenilir.
BETULACEAE	Alnus glutinosa (L.) Gaertner subsp. barbata (C. A. Meyer) Yalt.	Sakallı Kızılgaç	Yaprak, Meyve, Kabuk	Meyveleri anjin, faranjit ve bağırsak kanamalarında, yapraklar idrar arttırıcı, kabuklar, kabız ve kuvvet vericidir. Yaraların kabuk bağlamasını sağlamak için de kullanılır.	Kabız, kuvvet verici ve idrar arttırıcı olarak dâhilen kullanılır. Haricen olarak ise, yaprak hafifçe ateşe tutulur. Yaprakın alt yüzü yararın üzerine konur.
PHYTOLACCACEAE	Phytolacca americana L.	Dünya otu	Meyve Yaprak	Bitkinin meyve ve yaprakları doğrudan romatizmal bölgelerine sarılmak suretiyle kullanılmaktadır.	Haricen kullanılır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
CHENOPODIACEAE	Chenopodium album L. subsp. album var. album	Tel Pancarı	Çiçekli sürgünler Bitkinin Tamamı Yaprak	Çiçekli sürgünleri idrar arttırıcı ve müshil olarak; bitkinin tamamı ise böbrek iltihabında kullanılır. Yapraklarının kaynatılmasıyla elde edilen çayı böbrek taşlarının düzeltilmesinde kullanılır.	Dekoksiyon kullanılır. şeklinde
POLYGONACEAE	Rumex crispus L.	Kıvırcık Labada, Ebelik	Kökler	Kabız ve müshil etki gösterir. Müshil etki taze köklerde, kurutulmuş köklerden daha kuvetlidir. Bu drog kuvet verici, kan temizleyici, hazmettirici ve müshil olarak kullanılır. Zehirli bir madde taşımadığı için tehlikesiz bir drogdur.	Dekoksiyon veya toz halinde kullanılır.
POLYGONACEAE	Rumex acetosella L.	Küçük Labada, Kuzu kulağı	Yapraklar (kurutulmuş), Kökler	Çıbanları iyileştirici olarak kullanılır. Romatizma, nikris veya böbrek hastalığı olanların dâhilen kullanmaları zararlıdır. Kökler infusyon halinde idrar arttırıcı, safra söktürücü ve ateş düşürücü olarak kullanılır.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Yapraklar lapa halinde çıbanları olgunlaştırmak için çıban üzerine sarılır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
POLYGONACEAE	Rumex pulcher L.		Yaprak	Yaprakları çiğ olarak ya da salatası yapılarak kan temizleyici ve kuvvet verici olarak kullanılır. Ayrıca yaprakları lapa haline getirilip tülbentle sarılarak çibaneları olgunlaştırmada kullanılır.	Dâhilen ve haricen kullanılır.
CLUSIACEAE (GUTTIFERAE)	Hypericum perforatum L.	Binbirdelik otu, Kantaron çiçeği	Çiçek, Toprak üstü kısmı	Yatıştırıcı, kurt düşürücü, nefes açıcı, yara iyi edici olarak, kanamalarda ve kabızlık tedavisinde kullanılır.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Kaynatılarak içilir. Yara tedavisinde ise, kurutulmuş çiçekler üzerine zeytinyağı ilave edilir ve 1 hafta güneşte bekletildikten sonra yara üzerine sürülür.
TILIACEAE	Tilia rubra DC. subsp. caucasica	Kafkas İhlamuru	Çiçek (kurutulmuş), Yaprak, Kabuk	İdrar arttırıcı, terletici, yatıştırıcı, uyutucu ve göğüs yumuşatıcı etkileri bulunmaktadır.	Dâhilen infüzyon halinde kullanılır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
MALVACEAE	Malva neglecta Wallr.	Ebegümeçi, Devetabanı, Katırtırnağı	Yapraklı dallar Çiçek	Bitki karın ağrılarınin giderilmesinde, çıban tedavisinde, soğuk algınlığında, yaralarda, deri hastalıklarında, romatizmada, kısırlık tedavisinde, kanser tedavisinde, iltihaplı bademcik hastalıklarında, kabızlığa karşı dâhilen göğüs yumuşatıcı olarak ve nefes darlığında, mide-barsak gazlarının dindirilmesinde, idrar yolları iltihaplarında, mide ağrısını dindirmekte, ağız yaralarında iyileştirici, vücuttaki şişliklerin tedavisinde, hemoroit ve kalp hastalıklarının tedavisinde kullanılır.	Bitkinin yapraklı dalları suda kaynatılıp süzülükten sonra elde edilen süzütü günde 1 su bardağı içilerek ellerdeki mayasıl hastalığının tedavisinde, prostat hastalığının tedavisinde, nezle ve bademcik rahatsızlıklarının giderilmesinde kullanılmaktadır. Bitkinin çiçekleri kurutulup bal ile karıştırılarak yenilmek suretiyle öksürük tedavisinde kullanılmaktadır. Tüm bitkiden hazırlanan dekoksion, tereyağı ve arpa unu ile karıştırılıp hamur halinde iltihaplı yaralara doğrudan sarılır. Yapraklarının dekoksion şeklinde hazırlanarak elde edilen çayı antiseptik ve iltihap söktürücüdür, yapraklarını haşlamak suretiyle elde edilen lapası tülbentle deri üzerine konarak çıbanları olgunlaştırmak için kullanılır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
SALICACEAE	Salix alba L.	Ak söğüt	Yapraklar	Yapraklar antigripal, antiromatizmal, nevraljide ve alopeside bunun dışında, dâhilen yatıştırıcı, kuvvet verici, ateş düşürücü, kabız ve romatizma ağrılarını giderici olarak kullanılır. Ayrıca kaşıntılı yaraların tedavisinde de kullanılır.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Taze yapraklar infüzyon halinde hazırlanır. Sıcak şekilde kaşıntılı alan sabahları yıkanır. Kurulama yapılmaz. Bu işlem 3-4 gün süreyle tekrarlanır.
SALICACEAE	Populus tremula L.	Titrek Kavak	Gövde ve dal kabukları (kurutulmuş)	Kabuklardan hazırlanan infüzyon kabız ve ateş düşürücü olarak kullanılır.	Dâhilen infüzyon halinde kullanılır.
BRASSICACEAE (CRUCIFERAE)	Capsella bursa-pastoris (L.) Medik.	Çoban çantası, Çoban kesesi, Kan otu (Dağ marulu, Kaya marulu)	Yaprak, Taze sürgün, Çiçekli dallar	Burun, mide, bağırsak, dölyatağı kanamalarında, şiddetli adet kanamalarında kullanılır. Adet düzenleyicidir. Çiçekli dallar ise, kabız ve idrar arttırıcıdır.	Dâhilen kullanılır. Bitki kıyılır, 1/2-1 tatlı kaşığı dolusu bir bardak su ile haşlanır, 10 dak. demlenip süzülür ve günde 2-3 kere içilir.
BRASSICACEAE (CRUCIFERAE)	Nasturtium officinale R.Br.	Suteresi, Gerdeme, Kerdeme, Sumancasi, Mayasıl otu, Zuzula	Toprak üstü kısmı, Çiçekli dalar (taze veya kurutulmuş)	Dolaşım düzenleyici, böbrek ağrılarına karşı, kuvvet verici, vitamin eksikliğini giderici, idrar arttırıcı, iştah açıcıdır. Egzama gibi cilt hastalıklarına karşı kullanılmaktadır. Zehirli bileşik taşımayan tehlikesiz bir drogdur.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Taze olarak ya da kaynatılarak kullanılır. Kurutulmuş bitki ince toz edildikten sonra süt veya bal ile karıştırılarak yenilir. Haricen ise egzama gibi cilt hastalıklarına karşı kullanılmaktadır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
ERICACEAE	Rhododendron ponticum L.	Mor Çiçekli Orman Güllü, Komar	Yapraklar (taze veya kurutulmuş)	Ağrı kesici, idrar söktürücü ve romatizmaya karşı iyi edici özelliği vardır.	Dâhilen kullanılır.
PRIMULACEAE	Primula vulgaris Huds.	Sapsız Çuha çiçeği	Kök, Çiçek, Yapraklar	Balgam söktürücü, idrar arttırıcı ve hafifi bir yatıştırıcı etkiye sahiptir. Göğüs yumuşatıcı olarak da kullanılır. Eskiden göz hastalıklarına karşıda kullanılırdı. Çıban tedavisinde de kullanılır.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Haricen taze yapraklar çıban üzerine sarılır ve sık sık değiştirilerek tedavisinde kullanılır.
ROSACEAE	Laurocerasus officinalis Roemer	Karayemiş, Laz kirazı	Tohum, Yapraklar (taze)	Guatraya karşı, astım bronşite, yanık tedavisinde, bağırsak ve mide sancısında, şeker hastalığında kullanılır. Sancı dindirici, öksürük kesici, bulantı ve karın ağrısı gidericidir.	Dâhilen kullanılır. Yaprakları kaynatılır içilir. Tohum içi ezilir ve tok karnına yenir.
ROSACEAE	Rubus idaeus L.	Ahududu, Ağaç Çileği, Sultan Çileği	Yaprak, Meyve	Yapraklar kabızlık tedavisinde kullanılır. Meyveleri iştah açıcı, idrar söktürücü ve kuvvet verici olarak kullanılır.	Dâhilen kullanılır. Meyveleri taze halde kullanılır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
ROSACEAE	Rubus hirtus Waldst. & Kit.	Akdiken, Beyaz avrat	Yapraklar	Haricen yara iyi edici olarak kullanılır. Alerjiye karşı, pişiklerde ve yanık tedavisinde kullanılır.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Taze yapraklar dekoksiyon halinde kaynatılır. Tülbenkten süzülür. Soğutulur ve istenildiği kadar içilir. Elde edilen bu ekstre ile pişik bölge günde 3 defa yıkanır. Kurutulan yapraklar toz edilir. Terramycin ve zeytinyağı ile karıştırılır ve hafifçe ısıtılır. Yanık üzerine sürülür. Üzerine toz haldeki beyaz avrat yaprağı konur. 5-6 saat sonra tekrar toz haldeki yaprak konur.
ROSACEAE	Potentilla reptans L.	Beşparmak Otu	Yaprak	Yapraklarının kaynatılmasıyla elde edilen çayı ishale karşı kullanılır.	Dekoksiyon şeklinde dahilen kullanılır.
ROSACEAE	Fragaria vesca L.	Dağ Çileği, Yaban orman çileği Yöresel adı, Hamofta	Meyveli durumları, Kök, Rizomları (toprak altı gövdesi)	Kabız, iştah açıcı ve idrar arttırıcıdır. Tehlikesiz ve etkili bir drogdur.	Dâhilen kullanılır.
ROSACEAE	Geum urbanum L.	Karanfil kökü	Kök (kurutulmuş), Toprak üstü kısımları	Kökler ve bitki kabız, midevi ve kuvvet verici olarak kullanılır. Yüksek dozda alındığında mide bulantısı ve kusma yapar.	Kökler ve bitki infusyon halinde kullanılır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
ROSACEAE	Rosa canina L.	Kuşburnu	Meyve çekirdeği, Meyvesi	Çekirdekleri yatıştırıcı etkiye sahiptir. Meyvesi kabız ve kuvvet vericidir. Ayrıca şeker hastalığına karşı da kullanılır. Eczacılıkta bazı hapların dış şekerli kısımlarının içeriğinde kullanılmakta ve kısmen de kuvvetlendirici özelliği bulunmaktadır.	Dâhilen kullanılır.
FABACEAE (LEGUMINOSAE)	Robinia pseudoacacia L.	Beyaz Çiçekli Yalancı Akasya	Yaprak, Gövde kabuğu	Yatıştırıcı, kabız ve safra arttırıcı etkileri vardır.	Dâhilen kullanılır.
FABACEAE (LEGUMINOSAE)	Trifolium repens L.	Beyaz Yonca	Çiçekli dallar	Kuvvet verici ve romatizma ağrılarını dindiricidir.	Dâhilen ve haricen kullanılır.
FABACEAE (LEGUMINOSAE)	Trifolium pratense L.	Kırmızı Yonca, Çayır türü, Çayır otu	Çiçekler	Balgam söktürücü, antiseptik ve yatıştırıcıdır.	Dâhilen kullanılır.
EUPHORBIACEAE	Mercurialis annua L.	Sultan otu, Yerfesleğeni, Yabani fesleğen, Parşen, Parten (Trabzon)	Çiçekli dallar	Müşhil ve idrar arttırıcı özelliğine sahiptir.	Dâhilen kullanılır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
GERANIACEAE	Geranium robertianum L.	Leylek otu, Turnagagası, Leylek gagası	Bitki	Kan kesici, idrar arttırıcı, kuvvet verici, midevi olarak ve şeker hastalığına, kabızlığa karşı kullanılır.	Dâhilen kullanılır.
ARALIACEAE	Hedera helix L.	Duvar sarmaşığı, Orman sarmaşığı	Çiçekli ve yapraklı dallar	Müşhil, adet getirici, kurt düşürücü ve terletici olarak kullanılır. Nasır sökücü ve çiban tedavisinde de kullanılır. Yanıklarda yumuşatıcı ve enfeksiyon önleyicidir. Yaprak ve meyveleri zehirli olduğu için dikkatli kullanılmalıdır.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Taze yapraklar yanık ve çiban üzerine konur. Bir bez yardımıyla sarılır. İşlem yanık ve çiban geçene kadar her gün tekrarlanır.
APIACEAE (UMBELLIFERAE)	Sanicula europaea L.	Derman otu, Deve kulağı otu, Yara otu	Kök, Yapraklar	Kabızlık giderici, midevi ve yara iyi edici olarak kullanılır.	Dâhilen ve haricen kullanılır.
APIACEAE (UMBELLIFERAE)	Petroselinum crispum (Miller.) A.W.Hill.	Maydanoz	Bitkinin toprak üstü kısımları	Bitkinin toprak üstü kısımlarının kaynatılmasıyla elde edilen çayı nefes darlığına iyi gelir. Ayrıca iltihap ve idrar söktürücü, safra arttırıcı olarak kullanılır.	Dekoksiyon şeklinde dâhilen kullanılır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
APIACEAE (UMBELLIFERAE)	<i>Daucus carota</i> L.	Havuç, Pürçüklü	Tohum, Olgun meyveler	Midevi, gaz söktürücü, idrar arttırıcı, kurt düşürücü, adet getirici olarak kullanılmaktadır.	Dâhilen kullanılır. İnfüsyon olarak günde 2-3 bardak içilir. Meyvenin dövülmesi ile elde edilen toz, hap halinde alınır.
BORAGINACEAE	<i>Trachystemon orientalis</i> (L.) G.Don	Galdirik, Hodan	Gövde, Yaprak, Yaprak sapları, Kök, Çiçekli dal	Kaşıntı giderici, şişlik ve eziklerin tedavisinde kullanılır. Ayrıca terletici, kan temizleyici ve ateş düşürücüdür.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Isırgan teması sonucu kaşınan yerlere taze yapraklar sürülür. Temizlenmiş kökler sıklıkla suyu çıkarılır. Bu sıvı incinme ve ezilme sonucu şişmiş olan yere konular, bezle sarılır ve 1 gece bekletilir.
LAMIACEAE (LABIATAE)	<i>Lamium purpureum</i> L.	Kırmızı Ballıbaba	Çiçekler (kurutulmuş)	Kabızlık giderici ve kuvvet verici olarak kullanılır.	Dâhilen kullanılır. Günde 2-3 bardak içilir.
LAMIACEAE (LABIATAE)	<i>Prunella vulgaris</i> L.	Erik otu, Çay otu	Çiçekli dallar	Balgam söktürücü ve soğuk algınlığına karşı kullanılır.	Dâhilen kullanılır. Çiçekleri kaynatılarak içilir.
PLANTAGINACEAE	<i>Plantago major</i> L. subsp. <i>major</i>	Büyük Sınırlı otu, Bağa Yaprağı, Beş damar Otu, Yöresel adı, Damar otu	Yaprak (taze veya kurutulmuş)	Göğüs yumuşatıcı, balgam atıcı, kabızlık, yara iyi edici, idrar arttırıcı ve çıban açıcıdır. Yanık tedavisinde, kalp hastalıkları ve damar tıkanıklıklarında uygulanır.	Dâhilen ve haricen kullanılır.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
PLANTAGINACEAE	<i>Plantago lanceolata</i> L.	Sivri Sınırlı ot, Yara otu, Çıban otu, Kurbaga otu	Yaprak (taze veya kurutulmuş)	Kabızlık için, idrar arttırıcı olarak kullanılır. Ayrıca solunum yolu hastalıkları, balgam, öksürük ve boğmaca için çayı içilir.	Dâhilen ve haricen kullanılır. 1 tatlı kaşığı ince kıyılmış bitki, 1 bardak suda haşlanır, içilir. Yara kapatmada; yapraklar ezilip yaranın üstüne kapatılır.
CAMPANULACEAE	<i>Campanula rapunculosa</i> L.	Büyük köklü çançirgeği	Yapraklar	Yara iyi edici ve kabızlığı önleyici olarak kullanılır.	Dâhilen ve haricen kullanılır.
CAPRIFOLIACEAE	<i>Sambucus ebulosa</i> L.	Küçük Mürver, Zehirli Mürver Yöresel adı, Lever, Lover, Luvera, Legor, Yiğidin	Yapraklar, Meyve, Kök	Eklemler ağrılarına karşı, kaşıntı giderici, idrar söktürücü, terleticili ve müshil etkili olarak kullanılır.	Dâhilen ve haricen kullanılır. Kök haşlanır, ezilir ve ağrı olan eklem üzerine sarılır. Cilt kaşıntıları için 5-6 tane olgun meyve aç karnına yenir. Isırgan teması sonucu kaşınan yerlere taze yapraklar sürülür.
CAPRIFOLIACEAE	<i>Sambucus nigra</i> L.	Siyah Mürver, Şifalı Mürver, Odunsu mürver	Çiçekler (kurutulmuş)	Terletici, idrar söktücü ve müshil olarak kullanılır.	Dâhilen kullanılır.
ASTERACEAE (COMPOSITAE)	<i>Bellis perennis</i> L.	Koyungözü otu, Çayır papatyası	Çiçekler (kapitulumlar)	Çiçekler idrar arttırıcı, terletici, kuvvet verici, müshil ve göğüs yumuşatıcı olarak kullanılır. Mide ağrısını giderici olarak da kullanılır.	Dâhilen kullanılır. Taze veya kurutulmuş çiçek kaynatılır, süzülür ve ılık içilir.

Tablo 6'nın devamı

Familya	Bilimsel Adı	Yaygın İsmi	Kullanılan Organları	Kullanım Alanları	Kullanım Şekli
ASTERACEAE (COMPOSITAE)	Anthemis sp.	Papatya	Çiçekli ve yapraklı dallar	Akcığer kanseri, hemoroid tedavisi ve nefes darlığının tedavisinde kullanılır.	Dekoksiyon şeklinde dâhilen kullanılır. Bitkinin çiçekli ve yapraklı dalları suda kaynatılıp süzülükten sonra elde edilen süzüntü soğutulup günde 1 su bardağı içilir.
ASTERACEAE (COMPOSITAE)	Centaurea jacea L.	Çayır Peygamber Çiçeği	Çiçek, Toprak üstü kısımları	Bitki ateş düşürücü, adet getirici, kabız ve iştah açıcı olarak kullanılır.	Dâhilen kullanılır.
ASTERACEAE (COMPOSITAE)	Cichorium intybus L.	Yabani Hindiba, Mavi Hindiba, Çitlik	Kök (kurutulmuş), Gövde, Çiçekler	İdrar arttırıcı, müshil, terletici, mideyi, iştah açıcı, kuvvet verici ve safra söktürücü etkileri vardır.	Dâhilen infüzyon halinde kullanılır.
LILIACEAE	Allium cepa L.	Soğan	Soğan Bitki kabukları	Bitki kabukları kaynatılarak, antiseptik, kan şekerini düşürücü, hazmettirici, idrar arttırıcı olarak, haricen ezilerek lapa halinde yara üzerine sarılarak iltihaplı yaraların tedavisinde kullanılır.	Haricen ve deoksiyon şeklinde dâhilen kullanılır.

Dâhilen : İlacın ağız yoluyla alınmasıdır.

Haricen : İlacın solunum, deri veya mukoza yoluyla alınmasıdır.

Decoction (Dekoksiyon) : Ufalanmış bitki parçalarının soğuk su ile hafif ateşte yarım saat kaynatılarak elde edilmesidir.

Infusion (İnfüzyon) : Bitkilerin parçalarının kaynar su ilavesiyle beş dakika çay gibi demlenmesiyle elde edilmesidir.

4. İRDELEME

Beşikdüzü İlçe'sindeki belirlenen yörelerin floristik içeriğinin ve gıda amacıyla kullanılan bitkilerin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışma, yörenin yakın çevresinde (Karakaya, 1990; Karataş, 2007) ve farklı yörede (Büyükgebiz, 2006) yapılan çalışmalarla fitocoğrafik bölgeler, toplam takson sayıları, en çok takson içeren familyalar ve gıda amacıyla kullanılan taksonların karşılaştırılması yapılmıştır.

Araştırma alanının içinde bulunduğu Trabzon İli, Beşikdüzü İlçesi, Avrupa-Sibirya fitocoğrafik bölgesinde yer almaktadır. Buna bağlı olarak da Avrupa-Sibirya elementlerinin oranı diğer çalışmada (Karakaya, 1990) da olduğu gibi diğer elementlerden daha yüksektir. Araştırma alanındaki fitocoğrafik bölge elementlerinin sayısal ve oransal dağılımları Tablo 7' de verilmiştir.

Tablo 7. Araştırma alanındaki fitocoğrafik bölge elementlerinin yakın bölgede yapılan çalışmayla karşılaştırılması

Fitocoğrafik Bölge	Uzun Yılmaz (2011)		Karakaya (1990)	
	Adet	(%)	Adet	(%)
Euro Siberian element	29	18,47	86	26,62
Euxine element	16	10,19	53	16,40
Hyrcano-Euxine element	-	-	12	3,72
Irano-Turanian element	3	1,91	13	4,03
Mediterranean element	3	1,91	3	0,93
Diğer	106	67,52	156	48,30
Toplam	157	100	323	100

Araştırma alanında saptanan 57 familyadan takson zenginliği açısından önde gelen familyalar yakın alanda yapılan diğer çalışmayla karşılaştırılmıştır. Beşikdüzü Yöresi araştırma alanı ile Karakaya (1990) tarafından yapılan Ordu ili Çambaşı yaylası alanı kıyaslandığında, *Poaceae* (*Gramineae*) familyasının oranının farklılık gösterdiği görülmektedir. Diğer taksonların ise oransal dağılımları benzerlik arz etmektedir. Her iki çalışmada da *Asteraceae* (*Compositae*) familyasının en fazla takson sayısına sahip olduğu görülmektedir. Bu familya Türkiye florasında da en fazla taksona sahip olduğundan yapılan

çalışma Türkiye florası ile uyum göstermektedir. Taksonların familyalara göre sayısal ve oransal dağılımları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Araştırma alanında en çok takson içeren familyaların sayısal ve oransal dağılımları

Familyalar	Uzun Yılmaz (2011)		Karakaya (1990)	
	Adet	Oran (%)	Adet	Oran (%)
<i>Asteraceae (Compositae)</i>	16	10	37	11
<i>Fabaceae (Leguminosae)</i>	12	8	22	7
<i>Lamiaceae (Labiatae)</i>	11	7	17	5
<i>Poaceae (Gramineae)</i>	10	7	36	11
<i>Rosaceae</i>	9	6	25	8
<i>Ranunculaceae</i>	5	3	7	2
<i>Caryophyllaceae</i>	5	3	16	5
<i>Euphorbiaceae</i>	5	3	3	1
<i>Boraginaceae</i>	5	3	3	1
Ara Toplam	78	49	166	51
Diğer	79	51	157	49
Genel Toplam	157	100	323	100

Araştırma alanında saptanan 33 adet gıda amacıyla kullanılan bitkiler yörenin yakın çevresinde ve farklı alanda yapılan diğer çalışmalarla karşılaştırılmıştır. Beşikdüzü Yöresi araştırma alanı ile Karataş (2007) tarafından yapılan Ilgaz (Çankırı) Yöresi araştırma alanı ve Büyükgebiz (2006) tarafından yapılan Sütçüler (Isparta) Yöresi’nin araştırma alanı kıyaslandığında *Brassicaceae* familyasının Ilgaz (Çankırı) Yöresi’nde ve Beşikdüzü Yöresi’nde bulunmadığı görülmektedir. Diğer taksonların ise oransal dağılımları yöreden yöreye farklılık göstermektedir. Beşikdüzü Yöresi ile Ilgaz Yöresi’ndeki *Lamiaceae (Labiatae)* ve *Asteraceae (Compositae)* familyalarının oransal dağılımlarının, Sütçüler Yöresi’nde bulunan familyalardan ise *Rosaceae* familyasının oransal dağılımlarının birbirine yakın olduğu saptanmıştır.

Tablo 9. Araştırma alanındaki gıda amacıyla kullanılan ve en çok takson içeren familyaların sayısal ve oransal dağılımları

Familyalar	Uzun Yılmaz (2011)		Karataş (2007)		Büyükgebiz (2006)	
	Adet	Oran (%)	Adet	Oran (%)	Adet	Oran (%)
<i>Rosaceae</i>	5	15	6	8	6	17
<i>Asteraceae (Compositae)</i>	5	15	13	18	2	5
<i>Polygonaceae</i>	2	6	2	3	1	3

Tablo 9'un devamı

Familyalar	Uzun Yılmaz (2011)		Karataş (2007)		Büyükgebiz (2006)	
	Adet	Oran (%)	Adet	Oran (%)	Adet	Oran (%)
<i>Lamiaceae (Labiatae)</i>	2	6	5	7	12	33
<i>Brassicaceae</i>	-	-	9	13	-	-
Ara Toplam	14	42	35	49	21	58
Diğer	19	58	37	51	15	42
Genel Toplam	33	100	72	100	36	100

Bu çalışma ile Küçük vd. (2000) tarafından yapılan çalışma irdelenmiştir. Bu iki çalışmada ortak olan bitkiler aşağıda verilmiştir:

Gıda fabrikaları tarafından satın alınan bitkiler;

Rosa canina, *Morus alba*, *Rubus idaeus* ve *Rubus hirtus*.

Karadeniz bölgesinden Türkiye veya yabancı ülkelere satılan doğal veya kültürü yapılan tıbbi, aromatik, yumrulu ve soğanlı bitkiler;

Agrimonia eupatoria, *Arctium minus*, *Bellis perennis*, *Capsella bursa-pastoris*, *Cichorium intybus*, *Corylus avellana*, *Geranium robertianum*, *Hypericum perforatum*, *Juglans regia*, *Laurocerasus officinalis*, *Melilotus officinalis*, *Mentha pulegium*, *Morus alba*, *Picea orientalis*, *Plantago* spp., *Potentilla* spp., *Rosa canina*, *Rubus idaeus*, *Rubus hirtus*, *Rumex acetosella*, *Sambucus ebulus*, *Smilax excelsa*, *Symphytum* spp., *Taraxacum* spp., *Tilia rubra*, *Urtica dioica*, *Verbena officinalis* ve *Viola* spp.

Yabancı ülkelerden belli aralıklarla talep edilen doğal bitki türleri;

Bellis perennis (çiçek), *Castanea sativa* (polen), *Geranium* spp. (çiçekli bitki), *Hedera helix* (yaprak), *Juglans regia* (yaprak), *Malva* spp. (çiçek), *Allium* spp. (soğan), *Physalis alkekengi* (meyve), *Rhododendron ponticum* (çiçek), *Rosa canina* (meyve), *Sambucus nigra* (kabuk ve meyve), *Ornithogalum* spp. (soğan), *Taraxacum* spp. (yaprak), *Tilia* spp. (çiçek), *Trifolium* spp. (çiçek), *Urtica dioica* (bitki ve tohum) ve *Viola odorata* (çiçek).

Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki halk pazarlarında periyodik olarak satılan doğal bitki türleri;

Castanea sativa (meyve), *Diospyros lotus* (meyve), *Fragaria vesca* (meyve), *Picea orientalis* (çıra), *Rosa canina* (meyve), *Rubus idaeus* (meyve), *Rumex acetosella* (yaprak), *Smilax excelsa* (taze sürgünler), *Tilia rubra* (çiçek), *Trachystemon orientalis* (yaprak sapı) ve *Urtica dioica* (taze sürgün ve yapraklar).

5. SONUÇLAR

Euro-Siberian (Avrupa-Sibirya) flora alanının Euxine kesiminin Colchis (Kolşik) sektöründe kalan Beşikdüzü Yöresi'nde ki flora içeriğini ve gıda amacıyla kullanılan bitkileri saptamaya yönelik bu çalışmada, *Pteridophyta* ve *Spermatophyta* bölümlerine ilişkin 57 familya ve 124 cinse ait toplam 157 takson saptanmıştır. Bunlardan *Pteridophyta* bölümünün 6 taksonla % 3,82'lik, *Spermatophyta* bölümünün ise 151 taksonla % 96,18'lik bir orana sahip olduğu saptanmıştır.

Çalışma alanında 52 taksonun (% 33,12) fitocoğrafik bölgesi belirlenebilmiştir. Bu taksonlardan 47 âdeti (% 29,93) Avrupa-Sibirya, 2 âdeti (% 1,27) İran-Turan ve 3 âdeti (% 1,91) Akdeniz elementidir. Ayrıca alanda 6 adet (% 3,82) kozmopolit ve 5 adet (% 3,18) egzotik takson saptanmıştır.

Araştırma alanında 1 adet (% 0,64) nadir takson saptanmış ve bu bitkinin IUCN kategorilerine göre tehlike durumu belirtilmiştir. Sayvancık Köyü yöresinde, orman içlerinde ve nemli alanlarda bulunan *Myosotis lazica* Vulnerable (Zarar Görebilir) tehlike sınıfında bulunmaktadır.

Araştırma alanında en fazla takson içeren familyalar; *Asteraceae* 16 adet (% 10), *Fabaceae* 12 adet (% 8), *Lamiaceae* 11 adet (% 7), *Poaceae* 10 adet (% 7), *Rosaceae* 9 adet (% 6), *Ranunculaceae* 5 adet (% 3), *Caryophyllaceae* 5 adet (% 3), *Euphorbiaceae* 5 adet (% 3) ve *Boraginaceae* 5 adet (% 3),'dir.

Çalışma alanında saptanan 157 taksonun 33 (% 21) âdetinin gıda, 56 (% 36) âdetinin ise tıbbi bitki amacıyla kullanıldığı tespit edilmiştir. Gıda amacıyla kullanılan taksonlar, alanda saptanan 57 familya ve 124 cinse ait toplam 157 vasküler bitki taksonunun, 19 familya ve 31 cinse ait toplam 33 taksonunu içermektedir. Tıbbi bitki amacıyla kullanılan taksonlar ise, 31 familya ve 50 cinse ait toplam 56 taksonunu içermektedir.

Araştırma alanındaki yöre halkı, doğal bitkilerin yanı sıra, kültür bitkilerinden de yararlanmaktadır. Yörede *Spinacia tetrandra* Stev. (Ispanak), *Zea mays* L. (Mısır), *Cucumis sativus* L. (Salatalık), *Portulaca oleracea* L. (Semizotu), *Cydonia oblonga* Miller (Ayva) gibi bitkiler besin kaynağı olarak yetiştirilmektedir.

Çalışma alanındaki yöre halkı tarafından gıda amacıyla kullanılan *Urtica dioica* L., *Rumex acetosella* L., *Fragaria vesca* L., *Mentha pulegium* L., *Trachystemon orientalis* (L.) G. Don., *Allium cepa* L., *Ornithogalum oligophyllum* E.D. Clarke, *Plantago major* L.,

Petroselinum crispum (Miller.) A.W.Hill gibi yabani bitkilerinin kullanılışları yaygındır. Bunun nedeni bu taksonların yörede geniş yayılış alanlarına sahip olmalarıdır.

6. ÖNERİLER

Geçmiş yıllarda doğayla iç içe yaşayan yöre insanı ekonomik sıkıntılardan dolayı daha fazla odun dışı bitkisel ürünlerini tanıyabilmekte ve onlardan en iyi şekilde faydalanabilmekteydi. Günümüzde ise köylerden kentlere göç oranının artmasıyla birlikte ve genç nüfusun bu yörelerde azalması nedeniyle eskisi kadar bu bitkilere ihtiyaç duyulmamaktadır. Bu nedenle de gıda amacıyla kullanılan bu bitkiler genç nesillere aktarılamamakta, unutulmakta ve kullanılmamaktadır.

Yörede yapılan çalışmalar sonucunda kaynak kişilerin tamamına yakınının orta yaşın üzerinde ve deneyimlerinin gençlere göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu kişiler kendilerinden önceki nesillerin bilgi birikimlerinden yararlanarak bu bitkileri kullanmışlardır. Ancak zamanla, bu konuda bilgilerine başvuru alan kişilerin giderek azalması, geleneksel olarak sürdürülen bu bilgilerin gün geçtikçe yok olmasına neden olmaktadır. Bu araştırmanın amacı bu bilgileri derleyerek gelecek kuşaklara aktarılmasına yardımcı olmaktır. Bu nedenle bu bitkilerle ilgili çalışmalar güncellenerek devam ettirilmeli ve bu bitkiler kayıt altına alınarak geleceğe aktarılmalıdır.

Araştırma alanında saptanan nadir takson *Myosotis lazica* IUCN kategorilerine göre Vulnerable (Zarar Görebilir) tehlike sınıfında bulunmaktadır. Bu türün yöre halkı tarafından zarar görmesini engellemek için önlemler alınmalıdır.

7. KAYNAKLAR

- Abay, G. ve Kılıç, A., 2001. "Pürenbeleni ve Yanıktepe (Mersin) Yörelerindeki Bazı Bitkilerin Yöresel Adları ve Etnobotanik Özellikleri", Ot Sistematik Botanik Dergisi, 8, 2, 97-104.
- Akçiçek, E. ve Vural, M., 2003. "Kumalar Dağı (Afyon) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yöresel Adları ve Etnobotanik Özellikleri", Ot Sistematik Botanik Dergisi, 10, 2, 151-162.
- Akman, Y. ve Ketenoğlu, O., 1987. *Vejetasyon Ekolojisi (Bitki Sosyolojisi)*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Yayın No:146, Ankara, 117 s.
- Anonim, 1981. *Topraksu Genel Müdürlüğü, Doğu Karadeniz Havzası Toprakları, Topraksu Genel Müd. Yayın No: 310, Ankara.*
- Anonim, 2001. *Altındere Vadisi Milli Parkı Uzun Devreli Gelişme Planı, Analitik Etüt Çalışması, K.T.Ü. Orman Fakültesi, Trabzon.*
- Anşin, R., 1979. *Trabzon-Meryemana Araştırma Ormanı Florası ve Saf Ladin Meşcerelerinde Floristik Araştırmalar, Karadeniz Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş., Trabzon, 234 s.*
- Anşin, R., 1980. *Doğu Karadeniz Bölgesi Florası ve Asal Vejetasyon Tiplerinin Floristik İçerikleri, Doçentlik Tezi, K.T.Ü. Orman Fakültesi, Trabzon.*
- Asımgil, A., 2003. "Şifalı Bitkiler", *Timaş Yayınları, İstanbul, 5-19.*
- Baytop, T., 1984. *Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fak.Yay., İstanbul.*
- Baytop, A., 1998. *İngilizce-Türkçe Botanik Kılavuzu, İ.Ü. Basımevi ve Film Merkezi, Üniversite Yayın No: 4058, Eczacılık Fak. Yayın No: 70, İstanbul, 375 s.*
- Baytop, T., 1999. "Türkiye'de Bitkilerle Tedavi : Geçmişte ve Bugün", *İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 3-81.*
- Bonnier, G., 1912-1934. *Flore Complete Illustree en Couleurs de France Suisse et Belgique, I-XII, Neuchatel, Paris, Bruxelles*
- Buhner, S. H., 2001. "Bitkisel Antibiyotikler", *Bilim Teknik Yayınevi, Platform, 144.*
- Büyükgebiz, T., 2006. *Sütçüler (Isparta) Yöresi'nin Odun Dışı Orman Ürünleri, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.*
- Chamberlin, R.V., 1890. "The Ethnobotany of the Gosiute Indians of Utain", *Kale Bonneville, 6-7, 331-384.*

- Clapham, A. R., Tutin, T. G. ve Warburg, E. F., 1965. Flora of The British Isles, Cambridge University Press, IV, London.
- Cronquist A. [http:// www.csdl.tamu.edu/FLORA/newgate](http://www.csdl.tamu.edu/FLORA/newgate), 09 Kasım 2010.
- Çırpıcı, A., 1987. Türkiye'nin Flora ve Vejetasyonu Üzerindeki Çalışmalar, Doğa Türk Botanik Dergisi, 11, 2.
- Davis, P. H., Harper, P. C. ve Hedge, I. C., 1971. Plant Life of South-West Asia, The Botanical Society of Edinburg.
- Davis, P.H., 1965-1988. Flora of Turkey and the Aegean Islands. 1-10. Edinburgh: Edinburgh Univ. Press.
- Davis, P. H., Mill, R. R. ve Tan, K., 1988. Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol. X, Supplement, University Press, Edinburg.
- Davis, P. H. ve Cullen, J., 1989. The Identification of Flowering Plant Families, Third Edition, Cambridge University Press, Cambridge.
- Duran, A., Satıl, F. ve Tümen, G., 2001. "Balıkesir Yöresindeki Yenen Yabani Meyveler ve Etnobotanik Özellikleri", Ot Sistemantik Botanik Dergisi, 8, 1, 87-94.
- Elçi, B. ve Erik, E., 2006. "Güdül (Ankara) ve Çevresinin Etnobotanik Özellikleri", Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi Dergisi, 26, 2, 57-64.
- Ersoy, E. G., 2004. "Antropolojik Etnobotanik : Yerelin Penceresinden Nebatat Dünyasına Bakış ve Türkiye' de Etnobotanik Çalışmalarının Niteliği Üzerine Değerlendirmeler", Kebikeç, 18, 167-187.
- Ertuğ, F., 2002. "Bodrum Yöresinde Halk Tıbbında Yararlanılan Bitkiler", 14. Bitkisel İlaç Hammaddeleri Toplantısı, Mayıs, Eskişehir, Bildiriler Kitabı: 29-31.
- Ezer, N. ve Mumcu Arısan, Ö., 2006. "Folk Medicines in Merzifon (Amasya, Turkey)", Turk Journal Of Botany, 30, 223-230.
- Fitter, R., Fitter, A. ve Blamey, M., 2000. Parey Blumenbuch Blütenpflanzen Deutschlands und Nordwesteuropas, 3. Auflage, Parey Buchverlag, Berlin.
- Geray, U., 2002. Ormancılık Kurumları, Ulusal Ormancılık Programı Projesi TCP/TUR/0066.
- Godet, J. D., 1991. Pflanzen Europas Kräuter und Stauden, Mosaik Verlag, München.
- Güler, S., 2004. "Erzurum Yöresinde Doğal Yayılış Gösteren Bazı Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri", Doğu Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğü Yayınları, Teknik Bülten Serisi, No: 5, Erzurum.
- Güler, S., 2006. "Erzurum Yöresi Bazı Tıbbi ve Aromatik Bitkilerinin Etnobotanik Özellikleri", I. Uluslararası Odun Dışı Orman Ürünleri Sempozyumu, Kasım, Trabzon, Bildiriler Kitabı: 1-4.

- Güner, A., Özhatay, N., Ekim, T. ve Başer, K. H. C., 2000. Flora of Turkey and the East Aegaen Islands, XI, Supplement – II, University Press, Edinburgh.
- Harrington, H. D., 1957. How to Identify Plants, The Swallow Press Inc., Chicago.
- Hegi, G., Merxmüller, H. ve Reisiğl, H., 1977. Alpenflora, Verlag Paul Parey, Berlin und Hamburg.
- Karakaya, H.. 1990. Ordu-Çambaşı Yaylasının Subalpin ve Alpin Vejetasyonu Üzerinde Floristik ve Fitososyolojik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, OMÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Karataş, H., 2007. Ilgaz (Çankırı) ‘ın Etnobotaniği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koca, A., 2003. “Akçakoca (Düzce) İlçesinin Florası ve Etnobotanik Özellikleri”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koçak, A., 1999. “Karman Yöresinde Etnobotanik Bir Araştırma”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Korkut, M. M., 2006. “Arat Dağı (Şanlıurfa) Florası ve Etnobotanik Özellikleri”, Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şanlıurfa.
- Koyuncu, O., 2005. “Geyve(Sakarya) ve Çevresinin Floristik ve Etnobotanik Açından İncelenmesi”, Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Küçük, M., Çetiner, Ş. ve Ulu, F., 2000. Medicinal and Aromatic Commercial Native Plants in the Eastern Black Sea Region of Turkey. In Seminar Proceedings, Harvesting Non-Wood Forest Products, Ministry of Forestry of Turkey, Menemen-İzmir, 33-44.
- Lanzara, P. ve Pizzetti, M., 1997. Simon & Schuster’s Guide to Trees, Simon & Schuster Inc., New York.
- Mart, S., 2006. “Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) Halkının Kullandığı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Yönden Araştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Martin, J. G., 1995. “Etnobotany”, A’ people and Plants conservation Manual. Chapman @ Hall.
- Özer, Z., Tursun, N., Önen, H., Uygur, F. N. ve Erol, D., 1998. Herbaryum Yapma Teknikleri ve Yabancı Ot Teşhis Yöntemleri, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Yayınları No:22, Kitaplar Serisi No: 12, Tokat, 214 s.
- Özer, Z., Tursun, N. ve Önen, H., 2002. “Yabancı Otlarla Sağlıklı Yaşam”, 4Renk Yayınları, Ankara, 1-37.
- Özkan Gençler, A. M. ve Karabaşa, S., 2006. “Küre Dağları’nın Bilgisi-Ulus”, Stil Matbaası, İstanbul.

- Öztaş, Y., 1980. Meryemana Deresi Havzasındaki Mer'a ve Orman Arazisinde Otlatmanın Değişik Etmenlerle İlişkili Olarak Fiziksel ve Hidrolojik Toprak Özellikleri Üzerindeki Etkileri, K.T.Ü. Orman Fakültesi Matbaası, Trabzon,
- Öztürk, M. ve Özçelik H., 1991. Doğu Anadolu'nun Faydalı Bitkileri, Siirt İlim Vakfı Yay. Ankara.
- Öztürk, M. ve Dinç, M., 2005. "Nizip Bölgesinin (Aksaray) Florası ve Etnobotanik Özellikleri", Ot Sistematik Botanik Dergisi, 12, 1, 93-102.
- Palabaş Uzun, S., 2009. "Sis Dağı Çevresinin Florası, Vegetasyonu ve Süksesyonu", Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Phillips, R., 1994. Grasses, Ferns, Mosses & Lichens of Great Britain and Ireland, Second Edition, Macmillan Publishers Ltd., London.
- Polunin, O., 1969. Flowers of Europe, Oxford University Press, London.
- Polunin, O., 1981. The Concise Flowers of Europe, Oxford University Press, London.
- Şimşek, I., AYTEKİN, F., YEŞİLADA, E. ve YILDIRIMLI, Ş., 2002. "Anadolu' da Halk Arasında Bitkilerin Kullanılış Amaçları Üzerinde Etnobotanik Bir Çalışma", 14. Bitkisel İlaç Hammaddeleri Toplantısı, Mayıs, Eskişehir, Bildiriler Kitabı: 29-31.
- URL-1 <http://www.besikduzu.bel.tr/besikduzu.asp> Beşikdüzü Belediyesi, 06 Aralık 2010.
- Wright, M., 1992. The Complete Handbook of Garden Plants, Fourth Impression, Michael Joseph Ltd., London
- Yalçın, A., 1998. "Fitoterapi Öldüren/Yaşatan Bitkiler", Geçit Kitabevi, İstanbul, 10-29.
- Yalçın, A., 2001. "Denenmiş Şifalı Bitki Reçeteleri", Geçit Kitabevi, İstanbul, 7-13.
- Yaltrık, F., 1988. Dendroloji Ders Kitabı II Angiospermae (Kapalı Tohumlular), İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları No:3509/390, İstanbul.
- Yaltrık, F. ve Efe, A., 1989. Otsu Bitkiler Sistematigi Ders Kitabı, İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İ.Ü. Yayın No:3568, F.B.E. Yayın No:3, İstanbul.
- Yaltrık, F. ve Efe, A., 1996. Otsu Bitkiler Sistematigi Ders Kitabı, İkinci Baskı, İ.Ü. Basımevi ve Film Merkezi, Üniversite Yayın No: 3940, Orman Fakültesi Yayın No: 10, İstanbul, 518 s.
- Yıldırım, Ş. 2004. Etnobotanik ve Türk Etnobotanigi, Kebikeç, 17, 175-193.

ÖZGEÇMİŞ

28.09.1982 tarihinde Trabzon'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini 1999 yılında Trabzon'da tamamladı. Aynı yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü'nde başladığı eğitimini 2004 yılında tamamlayarak mezun oldu. 2006-2007 Eğitim ve Öğretim yılında K.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. Halen K.T.Ü. Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü'nde yüksek lisans eğitimine devam etmekte olup, orta derecede İngilizce bilmektedir.